

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1477) 1978 BIRŽELIS - JUNE 1

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

25 ct.

Rusai ateina?

Kai buvo rodomas taip pavadintas filmas, plačioji visuomenė susidomėjo, ir tai ne tiek pačiu fantastinio pobūdžio filmu, kiek jo vardu. Mat, išgirdus tokį tvirtinimą, kiekvienam kyla klausimas, ar tikrai jie ateina. Rusų atėjimas, t.y. sovietinės Rusijos, tapatinamos su Sov. Sąjunga, ekspansija, tebėra neatsakytas klausimas. Vieni mano, kad sovietinė imperija nebėra ekspansinė, kad jai pačiai gresia irimas iš vidaus, kad ji darosi nebeįėjusi plėstis. Kiti vis dėlto yra nuomonės, kad sovietinė imperija, atstčiusi savo galybę po II D. karo, nuolat stiprina karines savo pajėgas ir netgi pralenkė vakariečius. Esą ji ir toliau veržiasi į pasaulį, stengdamasi pajungti savajai galybei vis naujus kraštus, dengdama savo tikslus tarptautinio komunizmo skraiste. Taigi, šios galvosos nuomone posakis "rusai ateina" vertas rimto dėmesio. Kuri nuomonė teisingesnė, vargu ar gali kas su visu tikrumu pasakyti, nes tai dalykai, kurių niekas negali tiksliai išmatuoti. Net ir sovietiniai disidentai, atvykę į Vakarus, nėra vienos nuomonės. Vieni pabrėžia vieną pusę, kiti kitą. Vieniems Sov. Sąjunga tebėra jėga, kurią vakariečiai galėtų įveikti tikta turėdami didesnę jėgą, kitiems — Sov. Sąjunga yra silpnėjantis milžinas, kuris pats sunyks iš vidaus dėl esamų sistemos silpnybių.

NORS šiame klausime nėra aiškumo, tačiau yra elementų, kurie šioje sudėtingoje problemoje jau gana ryškiai matyti. Visų pirma jau matyti, kad Sov. Sąjungos idėjinis pagrindas — komunizmas yra netekęs spindėjimo. Jeigu seniau daug kas domėjosi komunizmo idėja, kūrė jam eilėrašius, garbino kaip proletariato išganyką, tai šiandien to užsidedimo nebegirdėti. Galimas dalykas, kad ilgai buvusi idėja pasidarė baisi, nes žadėtas visuomeninis rojus nepavyko įgyvendinti. Vietoje rojus daugeliu atžvilgiu atsirado pragaras, kuriame kenčia milijonai. Vietoje skelbtos laisvės, lygybės, brolybės įsigalėjo vergija, nauja luominė biurokratija, dar didesnė nelygybė bei neapykanta. Visa tai puikiai mato ne tik Sov. Sąjungos gyventojai, bet ir visos pasaulis. Čia pasitvirtino kadeise W. Foersterio pareikšta mintis, kad nuo komunizmo žmonės išgydo pats komunizmas. Griausias vaistas esąs — pačiam tai liga persirgti ir tuo būdu įgauti imunitetą. Tai mato ir eurokomunizmas. Dėlto jis bando atsikabinti nuo sovietinio kurpalio, sukurti "patobulintą" komunizmą, priimtą vakarų žmonėms. Prieš jį reaguoją ne tikta maskvinis komunizmas, bet ir kraštutiniai revoliucioninkai, tebesvajoją apie kruviną revoliuciją, kuri pajėgė sugriauti senąją sistemą Rusijoje. Jų manymu, tai vienintelis tikras kelias į komunizmą.

JEIGU idėjinio požiūriu Sov. Sąjunga nebeturėtų pirmąsio spindėjimo, paskatinusio ir kaikiuriuos sovietinio bloko kraštus atitolinti nuo Maskvos, tai kariniu požiūriu Sov. Sąjunga tebėra didelė mašina, kurios veikimas ir pajėgumas nebūtinai priklauso nuo komunistinės idėjos. Tą mašiną valdo ne idėjos, o pragmatinė politika, kuria yra paremta visa sovietinė imperija. Jeigu pradžioje jini buvo idealistinė, tai dabar ji yra iš esmės imperialistinė. Jai rūpi nuolatinė plėtra, nauji politiniai ir kariniai laimėjimai. Tam tikslui tarnauja ir visi atolydžiai, prancūziškai vadinami "détente". Imperialistinė mašinerija nepripažįsta jokios atotampos, nes jos paskirtis yra riedėti. Dėlto ji švaistėsi ir Vietname, ir Kambodijoje, ir Afrikos kraštuose... Ir ji tai daro, kai vakariečiai, atolydžio užliūliuoti, ramiai sau ilsi, derasi dėl nusiginklavimo, dėl žmogaus teisių. Sovietinė mašinerija nebūtų tokia agresyvi ir daug kur laiminti, jeigu jaustų nenugalimą pasipriešinimą. Ji išaugo ir išsiplėtė ypač dėl vakariečių ir aplamai laisvės jėgų pasyvumo. Dabar sunkiau ją sustabdyti, nes daug reikiama inercijos jėga. Su ja tenka skaitytis visiems, ir nėra pagrindo guostis, kad ji pati sudils. Kol ji sudils, dar daug kraštų sudilins ir vienu ar kitu būdu paglemš, juoba, kad tokia imperinė mašina turi ir atsinaujinimo galimybę. Laisvės jėgos turėtų jausti šią grėsmę ir atsimentinti, kad totalistinė sistema veikiausiai griūva tik sunaikinus karinę jos galybę. Kol tai nepasiekta, šūksnis "rusai ateina" nuolat skatins budėti.

KANADOS IVYKIAI

Be oficialaus himno

Oficialaus Kanados himno klausimą iškėlė incidentai sportinėse rungtynėse Montrealyje ir Toronte. Roger Doucet, giedodamas "O Canada" ledo ritulio rungtynių pradžioje, labai dažnai besikartojančią eilutę "we stand on guard for thee" pakeitė nauja savo versija: "we stand on guard for rights and liberty". Šis jo bandymas buvo sutiktas žiūrovų baubimu. Matyt, laikas atrodė, kad kvebekietis R. Doucet primena savo tautiečių kovą už Kvebeko teises bei laisvę. Kiti turbūt pasipiktino, kad jis savavališkai keičia himno žodžius. Nesuapratimą likvidavo spaudos komentarai. Skaitytojams buvo priminta, kad R. Doucet yra aiškus Kanados vienybės šalininkas, neturėjęs užkulisinių minčių, kad jis negalėjęs išniekinti himno, nes jo Kanada neturi. Kaip patriotinį prancūzų kilmės kanadiečių maršą "O Canada" sukomponavo 1880 m. Carlis Cavalee, o angliška tekstą jam 1908 m. parašė teisėjas R. S. Weir. "O Canada" tapo patriotine daina, kurią premjero P. E. Trudeau vyriausybė 1972 m. pasiūlė federaciniam parlamentui pripažinti oficialiu Kanados himnu. Ligi šios dienos minėtasis įstatymas tebėra nepatvirtintas, vis atidėliojamas ir turbūt jau užmirštas parlamento projektų archyve. Kanados himnu negalima laikyti ir britiškojo "God Save the Queen", nes ir jo nėra patvirtinęs Kanados parlamentas. Po šio paaiškinimo R. Doucet, antą kartą giedodamas savitą "O Canada" versiją Montrealyje, buvo sutiktas žiūrovų ovacijomis.

Toronte vykusiose beisbolo rungtynėse dainininkė R. A. Wallace "O Canada" sugiedojo, ir angliška tekstą įpindama ir prancūziškąjį, taip pat norėda-

Atėjęs pavasaris išsiskleidė pilnais žiedais ir visus vilioja į gamtą

Nuotr. Vyt. Maco

Darbininkus labiausiai išnaudoja sovietai

Buvusio generolo Grigorenkos pranešimas Toronte

Buvęs Sov. Sąjungos generolas P. Grigorenka, kuris jau nuo 1960 m. išėjo prieš sovietų valdžią ginti žmogaus teisių, po įvairių nubaudimų buvo išleistas į Vakarus sūnaus aplankyti ir pagaliau jam atimta Sov. Sąjungos pilietybė. Dabar jis važinėja po laisvąjį pasaulį su pranešimais. Darė pranešimus ir Toronte, kurių vienas įvyko š.m. gegužės mėn. 19 d. 371 Bloor St. W. Jo pasiklausyti susirinko apie 400 asmenų, kurių daugumą sudarė ukrainiečiai. Buvo ir dar keletas oficialių kalbėtojų, kurių kalbos buvo trumpos — pasisakymai. Kalbėjo net du NDP atstovai — vienas iš Winnipeg, o kitas iš Toronte. Pastarasis pasakė, kad Sov. Sąjungoje turėtų būti socialistinė demokratija, kaip skelbia patys sovietai. O ką matome gyvenime?

P. Grigorenka savo pranešimą atliko ukrainiečių kalba, bet buvo verčiamas į anglų kalbą. Jis pakartojo jau daug iš spaudos girdėtų dalykų, bet kaip pasakė ir naujo. Ką daro Italijos raudonoji brigada, ne-

ma pabrėžti vienybės klausimą. Ji du kartus iš eilės buvo pasveikinta žiūrovų baubimu. Dėlto Torontas susilaikė aštrių Kanados premjero P. E. Trudeau ir Kvebeko premjero R. Levesque pastabų. Komentatoriai gi priminė abiem premjerams, kad beisbolo rungtynėse dalyvauja tik labai nežymi visų torontiečių dalelė. Iš tokio jų elgesio negalima daryti išvados apie visus Toronto gyventojus. Šie incidentai išryškina tiesiog neįtikėtiną faktą, kad nepriklausoma Kanada, šiuo metu kovojanti už savo vienybę, vis dar neturi oficialaus himno. Klevo lapo vėliavą jai parūpino (Nukelta į 6-tą psl.)

turėdama galios, tą daro sovietai savo krašte, turėdami savo rankose visą galią. Helsinkio susitarimas vakariečiams reikė žmonių laisvę visame pasaulyje, o sovietams — dabartinių valstybės sienų patvirtinimą. Belgrado komunikate žmogaus teisės nebuvo nė paminėtos.

Sovietų konstitucija parašyta užsieniui, o savo krašte konstitucija yra komunistų partija ir KGB. Sov. Sąjungoje yra daug blogų įstatymų, bet ir jų sovietai nevykdo. Stalinas įvedė viešuosius žiaurumus žmonių kanikinimui ir žudymui, o Brežnevas kitokius, — būtent, psichiatrines ligonines.

Sovietijoje disidentų grupės veikia Ukrainoje, Lietuvoje, Gruzijoje, Armėnijoje ir Maskvoje. Ukrainiečiai tose grupėse sudaro 51%, o kitų kraštų — 49%. Kacetuose ukrainiečiai sudaro 39% visų kacetininkų. Lietuvis disidentas B. Gajauskas buvo nubaustas 10 metų kacetui, o J. Orlovas — 7. Gal tai ir dėlto, kad Gajauskas yra lietuvis, o Orlovas — slavas. Žinoma, kad Stalinas buvusius karo belaisvius nubaudė po 5 metus kacetui, o kitus — lietuvių, latvių, estus po 10 metų.

Sov. Sąjungoje opozicija buvo visa laiką ne tik dėl blogos santvarkos, bet ir dėl labai vargingų gyvenimo sąlygų. Darbininkas su didesne šeima negali pragyventi — neturi užtenkamai pinigų maistui, o dažnai jo nėra krautuvėje.

Sovietai skelbia, kad jų krašte nėra bedarbių. Jų betgi yra daug, tik valdžia neskelbia duomenų. Dažnai bedarbius nuteisia kacetui bausmėmis už veltėžiavimą. Sovietijoje bedarbių šalpos nėra. Net oficialūs sezoniniai darbininkai, kai pasibaigia sezoninis darbas, tampa bedarbiais, bet jokios paramos iš

Pasaulio įvykiai

ZAIRIO PROBLEMAS SVARSTĖ PARYŽIUJE IR VERSALYJE įvykusi konferencija, kurioje dalyvavo 20 Afrikos valstybių ir Prancūzija. Gabono prez. O. Bongo, vadovaujantis Afrikos Vienybės Organizacijai, pasiūlė suorganizuoti tarptautinius afrikiečių kariuomenės dalinius Afrikos valstybių saugumo reikams. Galutinis nutarimas šiuo klausimu nebuvo padarytas. Prancūzų sveitėnų legijono parašutinininkai, išvadavę Kolwezio miestą iš įsiveržusių katangiečių, buvo grąžinti Prancūzijon. Kolwezio apsaugą jie perdavė Zairo kariuomenei ir šimtui marokiečių. Zairo prez. Mobuto kariuomenė nėra pajėgi apginti buvusią Katangos provinciją nuo Tautinio Kongo Išvadavimo Fronto planuojamų invazijų iš marksistinės Angolos. Ten katangiečius paruošia kubiečiai, apginkluoja sovietai. Paskutinės

invazijos tikslas buvo sustabdyti darbą Kolwezio vario bei kobalto kasyklose, kurių pajamos laikosi visa Zairu vadinamo buvusio Kongo ekonomija. Tikslus įsiveržėlių nužudytų baltųjų ir negrų skaičius tebėra nežinomas. Konstatuojamas faktas, kad sušaudyti negrai daugiausia buvo techninio kasyklų personalo nariai. Baltųjų specialistų išvežimas dabar visiškai nutraukė darbą kasyklose, kurios taipgi yra užlietos vandeni. Greito specialistų grįžimo į Kolwezį sunku tikėtis, kol nėra užtikrintas jų saugumas. Sovietų Sąjunga, Kuba ir Angola kasyklų uždarymu tikisi palaužti ekonominį Zairo nugarkaulį, nuversti tautinių įsitikinimų prez. Mobutą ir įvesti marksistinį režimą. Prez. J. Carteris, atrodo, šiuo klausimu nepašykstėjo aštrių žodžių jį Vašingtone aplankiusiam Sovietų Sąjungos užsienio reikalų min. A. Gromykai. Nors A. Gromyka paneigė betkokią Sovietų Sąjungos kaltę, kiekvienam yra aišku, kad Maskva su savo samdiniais kubiečiais tvarko Angolą, stiprina savo įtaką Etiopijoje ir nori įsitvirtinti Zaire.

Karti piliulė

Kremliaus vadams teko nuryti Egipto referendumu parūpintą karčią piliulę. Egiptiečiai 98,29% balsų dauguma davė laisvas rankas savo prez. A. Sadatui kovoje su komunistais, kitomis kairiosiomis grupėmis bei senaisiais monarchijos laikų politikais. Šių grupių žmonės bus pašalinti iš politinės veiklos ir net laikraščių redakcijų. Referendumas daugiausia buvo nukreiptas prieš Maskvai tarnaujančius komunistus.

Suėmė šnipus

Amerikiečių FBI saugumiečiai suėmė du Sovietų Sąjungos piliiečius — R. Černiajevą ir V. Engerį, dirbusius Jungtinių Tautų būstinėje Niujorke. Jie kaltinami špiūnažu — bandymu gauti duomenis apie povandeninių laivų apginklavimą. Šiam tikslui buvo panaudota \$16.000 JAV piliiečiams papirkti, bet pastarieji painformavo FBI įstaigą, ryšius su sovietais palaikė su jos žinia, kol buvo sukaupta pakankamai kaltinamosios medžiagos. Ties sovietų pareigūnai dabar yra paleisti už \$2 milijonų užstatą. Špiūnų žina, kad įsivėlės ir Sovietų Sąjungos

Tito gimtadienis

Brioni saloje trumpa televizijos transliuota iškilmė savo 86-tąjį gimtadienį paminėjo Jugoslavijos prez. J. B. Tito, šį kraštą valdantis nuo 1945 m., pasukęs tautinio komunizmo keliu prieš 30 metų. Gimtadienio progą ji sveikino vyriausybės ir kompartijos atstovai. J. B. Tito vis dar atrodo tvirtesnis už gerokai jaunesnį L. Brežnevą.

Šiame numeryje:

- Rusai ateina?
- Sumažėjusi idėjinė sovietų grėsmė, padidėjusi karinė
- Darbininkus labiausiai išnaudoja sovietai
- Disidentų generolo Grigorenkos pranešimas Toronte
- Literatūra pagal mini-sijonėlio madą
- Paskutinis tęsinys straipsnio apie Mero "Striptizą"
- Estas liudijo Petkaus byloje
- Iš slaptos dokumentacijos apie Helsinkio grupę Lietuvoje
- Popiežiaus atstovas pas lietuvius
- Pasikalbėjimas su Lietuvos Kankinių šventovės statytoju
- Trys naujos Kairio dramos
- Pr. Naujokaitis apie dramą Anatolijaus Kairio kurybą
- Tėviškės gluosnis tebeauga
- Dailininko Alfonso Dociaus penktosios mirties metinės
- "Galkovite apie savo tėvynę"
- Vasario 16 gimnazijos aštuonių abiturientų išleistuvės
- Pranešimas dailininkams
- Pasaulio Lietuvių Dienų programa dailės paroda
- Čikagos lietuvių horizonte
- Kaikurie žymesni įvykiai iš Čikagos lietuvių gyvenimo

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$12, pusmetinė — \$6.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$12.00 per year, \$6.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

*** PASAULINĖS SUSIZINOTIMO PRIEMONIŲ DIENOS PROGA** Paulius VI skatino visuomenę būti ne tik pasyviais klausytojais, bet ir kūrybingai atsiliepti į tuos, kurie komunikacijos darbui vadovauja. Jis skatino žmones budėti, kad šios priemonės nepakliūtų į rankas mažos sąjaušės žmonijai, kurie perša asmeninius savo įsitikinimus, nesiskaitydami su kitų žmonių nuomonėmis bei principais. Laikraščiu, knygų, radio ir televizijos vartotojai turi mokyti išnaudoti savo balsavimo teisę: pirkti tik tuos laikraščius bei knygas, klausytis bei žiūrėti tik tuos radio ir televizijos programų, kurios vertos jų dėmesio. Iš kitos pusės, jis skatino susizinojimo priemonių vadovus užmegzti ryšį su visuomene ir įjungti ją į programų parinkimą. Visa tai esą reikalinga, nes galima tikiomis priemonėmis labai lengvai pateikti tiesą taip, kad ji atrodytų melas, ir pateikti melą, kad atrodytų tiesa. Susizinojimo priemonės nieko nėra šventos, jokio moralės principo, kurio nebūt galima nuvertinti ir panikinti. Todėl krikščionys, ypač jaunimas, turi suprasti, kad išmintingas naudojimas susizinojimo priemonėmis galiausiai yra asmeninė atsakomybė. Nuo tos atsakomybės priklausys visas jų gyvenimas: kultūra, tikėjimas ir šventumas. K. Bendrija gali žmones mokyti ir teikti jiems visokeriopą pagalbą, bet joki būdų negali už juos daryti asmeninių sprendimų. Tikėtai nuoširdus abipusis davėjų ir vartotojų bendradarbiavimas įgalintų teikti patikrintas ir teisingas žinias, kultūriškai bei dvasiškai sveikas programas. Taip būtų pašalintas iš programų smurtas, gašlumas, vulgarumas ir savanaudiškumas.

*** MARIJA KASPER**, Jėzus Kristaus Vargdienių Tarnaičių vienuolijos steigėja, paskelbta palaimintąja. Ji gimė 1820 m. Derbach kaimelyje, Vokietijoje. Jaunystėje visa laiką dirbo laukuose, bet įstengė baigti du pradžios mokyklos skyrius. Suaugus įstėję aplinkės moterų draugiją rūpintis našlaičiais ir vargšais. Vėliau iš tos draugijos išaugo vienuolija, kuri, palaimintąja Marijai 1898 m. mirštant, turėjo 2.000 narių. Dar būdama gyva, ji siuntė savo vienuolių seseris darbuotis į JAV, Angliją, Olandiją ir Čekoslovakiją. Šiuo metu ta vienuolija yra išplitusi ne tik Europoje, bet ir S. Amerikoje. Taipgi jos narės darbuojasi Indijoje. Paulius VI, skelbdamas ją palaimintąja, pareiškė, kad šiame medžiaginiu geriu ir savanaudiškumu persunktame pasaulyje ji mums yra tikras krikščioniško atsidavimo pavyzdys.

*** SOCIALINĖS SRITIES IR SVIETIMO APASTALAVIMĄ** vienuolijos turi ne tik tiktai testuoti, bet ir ugdyti, nežiūrint sumažėjimo pasauliui ir vienuolinių gyvenimui. Tai pareiškė Paulius VI susirinkusioms Italijos vienuolių vadovėms. Jis pareiškė, kad katalikiškų mokyklų ir vargšams įstaigų vaidmuo ypatingai svarbus tose vietovėse, kur žmonės religijai abejingi. Vienas ypatingas vienuolių bruožas turėtų būti ištomybė žmonijai. Kaip Kristus gyveno ir mirė už daugelį, taip ir vienuolės darbu bei malda turi gyventi evangeliška dvasia.

*** SUMAZEJO SKAICIUS KUNIGŲ, PRASANČIŲ ATLEIDIMO** nuo kunigiškųjų įsipareigojimų. Tai pranešė Vatikano doktrinos kongregacija Vatikano 1977 m. metraštyje.

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalavimo mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėlės

Literatūra pagal mini-sijonėlio madą

Dr. Jonas Grinius

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Pakartojimų ir variacijų reikšmė

Čia suminėtos stambesnės ir kitos smulkios variacijos gelbsti "Striptizą" iš įkyraus nuobodumo, į kurį romaną gramzdina iki šešių kartų pasikartojančios schemos — tos pačios prasmės panašūs epizodai su tais pačiais alegoriniais veikėjais, kurių veiksmas pasakojami bei aprašomi dažnai tais pačiais sakiniais, dažnai pakartojami tuos pačius žodžius. Šitokie pakartojimai (jei kas turėtų kantrybės juos suskaiciuoti) tikriausiai sudaro apie pusę visos knygos. Šią manierą daugiau ar mažiau atsveria smulkiosios variacijos — nauji žodžiai, nauji sakiniai, net įvairaus dydžio naujos pastraipos tarp kartojamų tekstinių klizių. Meras dažnai teksto variacijas sudaro, iš pakartojamos vaizdavimo ar pasakojimo schemos išmesdamas vieną ar kelis sakinį, kitur du ar tris naujus pridėdamas arba atbulai. Dėl tų pakartojimų su variacijomis pradeda aiškėti alegorijos ir simboliai. Sakysim, tik po pakartojimų su variacijomis susidaro išpūdis, kad pranašas reikšia galingus įvairių ideologijų hierarchus, nors jie ir neduoda ką išmano.

Bet "Striptize" yra tokių alegorinių klizių, kurių neišaiškina ne variacijos. Šitokia šifruota alegorija pasilieka net po šešių pakartojimų pranašo sekretorė, ta "moteris ne moteris, žmogus ne žmogus, rašomoji mašinėlė ne mašinėlė" (93 psl.). Net po penkių pakartojimų su variacijomis taip pat nepaaiškėja, kad pranašas senamžis (gal tūkstančių metų) šešiakampis stalias, kurio vienas kampas gaudžiančia styga įtrūksta, kai laisvas menininkas baigia savo maldą. Taip pat neatspėta pasilieka ir neužaugęs alegorija, nors ją su variacijomis Meras kartuoja šešis sykius. Kad ją pamėgintų atspėti skaitytojai, čia išrašomas variantas iš Romos dienos arba ketvirtosios giesmės.

"Neužauga griuvo ant grindinio, vėl kėlėsi ir cypavo, vaitoją gailiai, negalėdamas ištrūkti iš negyvy akmeninių replių, visas kruvinas, sudaužytas, išsekintas, paskutines jėgas bergždžiai eikvojančias, bejėgis kaip kūdikis, dar nematantis ir nesuprantantis pasaulio, išsprogdines pabalusias akis, smulkiom rankutėm beviltiškai močioldamas, raukšlėtą naujagimio veiduką kraipydamas.

Kiek metų tokiam neužaugai — nesuprasi.

Gal jau keliasdešimt, gal ir apie šimtą.

O gal vos iš kiaušinio teišsiritys — nepasakysi.

Jis plėšėsi iš akmeninių spastų, bet nepajėgė iš jų ištrūkti.

O gatve padūkusiems greičiausiai lėkė mašinos ir traukiniai, kaukšėjo, bildėjo arkliai kanopos, prunkstė alitrūs dūmų garvežiai, švilpė elektriniai sąstatai, kaukė nusileisdami ir pakildami lėktuvai.

Ir aš tik protarpiais, protarpiais bemačiau vidury, pačioje kamšatyje besiblaškanči neužauga, kol pagaliau jis visiškai prapulė, ir tik daug vėliau pamačiau jį bejėgiškai nugriuvusį, padėjusį sudaužytą galvą ant blizgančio, kaip peilio ašmenys žvilgančio bėgio.

Tais bėgiais artėjo didžiulis sunkus traukinys.

Jis buvo čia pat, už keliolikos žingsnių.

Artėdamas jis didėjo, užstodamas viską.

Jo priekinis blizgantis, išgalastas ratas turėjo tuoj pat nugnybti vaikišką neužaugus galvutę.

Ir gerai. Kuriam velniam tokiame gyventi?

Vis vien sutrups į jį tokį kada nors. Jei ne šiandien, tai rytoj.

Jaučiau, kaip kojos nešė mane į tą kamšatį, maišatį, į patį gatvės knibždėną, bet negalėjau sustoti, užmiršęs, kad pats galiu galvos netekti, ir siusdamas ant to prakeikto žmogeliuko, privertusio mane iš vietos pajudėti.

Bėgis kaip peilis drebėjo, ir blizgantis ratas buvo čia pat.

Syvstėlėjau kovą, norėdamas spiryti, išspirti iš gatvės tą kvailelį bejėgį neužaugą, ner ko čia rankų tepti be reikalo, ir tegu jis sau pašalį, pakraštį pats išsikapanoja, žaizdas išsilaižo.

Ir spyriau" (168-169 psl.).

Ką reiškia ši mašinų gaudėsi, beprasmybė ir mirtimi dvelkianti alegorija, kurią Meras kartuoja šešis kartus, kaip smuklės (baro) merginą? Gal socialiai žemųjų luomų likimą visuomenėje? Gal gatvę, visur persekiojančią mirties grėsmę, kurią antromano herojus jaučia kasdien? O gal tai nieko nereikšiantis, formalinis vaizdas sužalgiantis, visas pasaulis, kelti šiurpui, kurį mėgsta siur-

realistai? Ar tai nesukelia beprasmybės nuotaikos? Ar tai nemadinga hermetinė literatūra? Ir šito neužaugus alegorija taip pat nepalikta be variacijų.

Tačiau šalia kelių kartojamų alegorijų "Striptize" sutinkame vieną nekartojamą. Tai rudendį dvesianti vapva. Sis merdintis vabzdys pagaliau pats nusižudęs, nuodingai savo igeldamas. Nesvarbu, ar šitaip yra tikrovėje, bet šitoks vaizdas tinka laisvo menininko pabaigai. Taigi dvesianti vapva — arti mirties nustumusio valkatos, savanaudžio hipio alegorija, o gal apskritai žmogaus be dvasinių siekių ir pareigų visuomenė, jei Meras savo romano antiherojų suprastų kaip pusiau-žmogio alegoriją. Sis dvesiančios vapvos vaizdas, sugretintas su besibaigiančiu savanaudžiu, yra originaliausias Ic. Mero alegorija. Kontrastu ji primena J. Biliūno "Brisiaus galą", tokį jautrų...

Apie "Striptizo" prasmę

Po šios romano alegorinių vaizdų analizės reiktų eiti prie išvadų, jei nuo to dar nesulaukėme Čikagos lietuviai teologai, kurių vienas "Draugo" dienrašty paskelbė "Striptizo" aiškinamąjį įvadą ("Draugas" 1977 m., 266 — 45 nr.). Jį rašydamas, šis teologas gal labiau turėjo prieš akis rašytojo simpatijas žodį, jo pasakytą per premijos įteikimo iškilmes Čikagoje, mažiausiai glindamas į visą romano tekstą. Permenkai atsižvelgdamas į "Striptizo" visumą, jis pradėjo klysti ir kitus klaidinti, rašydamas, kad "kančios tema šiame romane pravaista Kristaus pavyzdžiu", kad kančia iškelta į asmeninę dorybę. Be to, esą laisvasis "Striptizo" menininkas siekia amžinybės: "šimtmetis gyvenimas jo nepatenkina, nes jis nori amžino gyvenimo"; "malda jam yra reguliari būtinybė", o "pirmosios giesmės maldos Viešpačiui ir Panelei Švenčiausiai yra tokios, kad jomis galėtų pasinaudoti kiekvienas pamaldus žmogus".

Tuo tarpu įsiskaičius į visą "Striptizo" tekstą aiškėja, kad teologas suklaidino pirmosios arba Paryžiaus dienos maldų epizodas. Todėl pažvelgtina, kokiomis aplinkybėmis tai įvyko. Pirmiausia Stepas Maureau apie Dievą pradėjo kalbėti su smuklės (baro) mergina, jos geisdamas (su ja gerdamas velniškai skanias sultis), kada stiklo ir žiebtuvėlio pastūmimas buvo "tokia paprastu, tokiu pat nereikšmingu ir nesvarbiu kaip Dievas" (21 psl.). Taigi, nors gašlaujančiam antiherojui Dievas nebuvo reikšmingesnis už degtuką dėžutės pastūmimą, vis dėlto pranašas jame atpažino vienuolį ir jau buvo jam pasakęs, kad po keliolikos minučių pats savo rankomis nusims savo galvą ir vėl ją užsidės. Dėl to sumišęs ir, girdėdamas paslaptis (gal mirties) garsus, laisvas menininkas galvojo tik apie save — "suvargusį, nudrėkusį, iškankintą, nualintą" (46 psl.). Tada jis ir pradėjo savo ilgą maldą, kuri šį kartą kai kuriuose vietose suskambėjo krikščioniškai.

Be abejonės, būtų gražu, jeigu ir kitos keturios panašios situacijų maldos būtų panašios į tikinčio žmogaus (teisto) maldas. Deja, šitaip nėra. Kas tose sieksinėse neva maldose pamiršo pozityvumą, to "Striptizo" antiherojus prieš galingą nepalankios ideologijos pranašą atsisėdė dėl noro gyventi šimtą metų. Pirmiausia jis paneigia Dievą ir stebuklingąjį šventąjį šaltinį, kuriuos buvo minėjęs savo pirmoje maldoje. Po kitokių maldų jis atsisakė idėjų (kokios jos bebūtų), stebuklingo vaivorykštinio paukščio (turbut poitinį svajonių), stebuklingos aukso žuvelės, atsisakė sielos kaip ir idiotizmo, filosofinių iliuzijų kaip undinų. Per visus susitikimus su pranašu jis taip pat atsisėdė bent vienos spalvos — paveldėtos šeimės dorybės arba savo asmenybės bruožų. Jų netekdamas, jis paliko su nuogo kūno spalva.

Taigi, per penkias turistines dienas paneigdamas visus savo principus, atsisakydamas visų savo asmenybės spalvų, belikdamas tik nuogo kūno, Stepas įvykdė dvasinį — moralinį "striptizą" arba apsiuoginimą, ir tai su paleistuvaujančių moterų pagalba. Jų kūnais užlaugiantis, visas pasaulis, Dievas ir idėjos jam nustojo

reikšmės. Kai su mergina bare geri saldžias sultis, "ką gali reikšti idėjos ir sielos ir Dievas ir visas pasaulis kartu paėmus", sako Stepas (173 psl.). Įvykdžius tokį "striptizą" — apsiuoginimą, kuriame nebesvarbi nė sava siela, ar begali būti kalba apie amžinąjį gyvenimą? Tiesa, romano antiherojus krikščioniškoje maldoje buvo prisiminęs amžinąjį gyvenimą, kuriam žmonės turi ruoštis žemėje. Šitaip išsitarė gal todėl, kad be amžinosios būties sunku įsivaizduoti krikščionių maldavimus. Atsisakęs betkieno Dievo ir sielos, jis dėl amžinojo gyvenimo nepajudino nė piršto ir niekada nebeprisiminė. Laipsniškame apsiuoginime jam beliko tik viena biologinė vertybė — noras gyventi ilgai, kuriai paaukojo visas augštesnes vertybes.

Kančia, kryžius ir moteris

Taigi ir kančia "Striptizo" herojų nėra jokia dorybė. Jis kenčia svaričiausia dėl mirties baimės, ypač kai pastebi savo staigų senėjimą, atsisakant asmeninių savo spalvų ir intensyviai paleistuvaujant. Kentėjimas dėl šitokių motyvų romane jokių būdu nelygintinas su Kristaus kančių eiga; laisvo menininko kančia romane neturi skaitinančios ir atperkamosios prasmės. Jo kančia beprasme, arba grynai egoistinė: Maureau susibadė sau rankas ir kojas, norėdamas palenkti sau paleistuvystės partneres, nes jos iš karto nepasiduodavo jo užgaudoms. Susibadė ir gavęs iš moterų, ko siekdavo, jis kentėdavo ir prisimindavo kryžių. Bet tai nebūdavo krikščioniškos kančios simbolis, o brutali kančios ir pažeminimo įrankis.

Tai aiškiai matyti tame romano epizode, kuriame "Striptizo" pranašo sekretorė nori moksliskai išprievartauti Stepą, jau nebeapjėgų geismui. Šita proga Meras rašo: "Jis krūptelėjo, pamatęs ją čia pat, priešais, ranka pasiekiamą — nukryžiuotą. Tiesa, nebuvo žaidimų nei rankose, nei kojose, nei perversas šonas buvo ir veidu netekėjo kraujas, bet jis matė ją nukryžiuotą ir staiga pajuto ir pamatė save prikaltą prie jos tokioje pat rankų, kojų, galvos ir nuogo kūno padėtyje, kaip ant kryžiaus" (254 psl.). Ar šis vaizdas nėra patyčia iš krikščioniško kryžiaus?

Gal dėl to negalima Ic. Merui priekaištauti, nes jis yra ištikimas sūnus žydų tautos, kuri lig šiol kryžių tebelaiiko vergiškos paniekos ženklui, kaip jai įkalė senovės romėnai. Ir Kristaus vardo Meras savo romane nepaminė. Nors, antra vertus, jis turėjo prisiminti antrąjį savo motiną, aną lietuvių, kuri mažo vaiko gyvybę išgelbėjo nuo vokiečių nacių kulų todėl, kad jai kryžius buvo meilės, aukos ir išganymo ženklas. Deja, nei šitokie kryžiai, nei šitaip ji suprantančios moters Ic. Mero manieringame "Striptize" nėra. Ten s u t i n k a m e t i k p a ž e m i n t a m o t e r i j a p r o s t i t u t e arba kitokią paleistuvę ir jų partnerį, pusiaužmogį Stepą Maureau.

Iš kur šitokios žemos rašytojo pažiūros į žmogų, ypač į moterį, sunku atsakyti. Bet atrodo, kad viena to priežasčių — Ic. Mero didelis noras sukurti didelį kūrinį pigiai — vien tik moderniomis (m a d i n g o m i s) priemonėmis, kurių kelias čia buvo mėginta atskleisti. Suradęs svarbią egzistencinę problemą, jis nepastebėjo, arba nenorėjo matyti, kad temoje glūdi meniškai neapvaldomas elementas — gaivalinis veisimosi instinktas. Vis dėlto mėgindamas įveikti jo elementarią galybę, jis nustumė ligi pornografijos. Dėl šios ir kitų vaizdavimo priemonių ir dėl manieros kartoti Ic. Meras tesukūrė nuobodų, sunkiai paskaitomą romaną (o gal šitoks turi būti antromanas?). Reikšmingai idėjai nesurasta adekvati įsulinė forma. Bet šituo pralaimėjimu rašytojas praktiškai lietuviams įrodė nuo seno žinomą tiesą — seksualinės scenos dėl elementaraus gaivalingumo nesiduoda meniškai apvaldomos.

Užbaigai apie "Striptizą" štai vaizdas, kuris neatrodo totai schemiškas, kaip Mero alegorijos. Iškilminguoju Paryžiaus Champs Elyseės bulvaru demonstracijose žygiuoja 15-20 moterų iš viešųjų namų. Tarp jų eina viena antra vos iš pauglės išsiritusi mergina, bet daugumą sudaro stambios bei

Padėka

Mūsų brangiam vyrui ir tėvui
a + a Vaclovui Pašiliui

netikėtai amžinybės iškeliauvus, visiems pareikšusiems žodžiu ar raštu užuojautą ir tarusiems suraminimo žodį sunkioje mūsų gyvenimo valandoje, tariame nuoširdų ačiū.

Nuoširdžiai dėkojame Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui prel. dr. J. Tadaraukui už Rožinio maldos, iškilmingas šv. Mišias, gilų pamokslą ir palaidojimą į kapines.

Mūsų padėka: p.p. Paulioniams už gražų giedojimą, karsto nešėjams ir visiems už tokį gausų atsilankymą koplyčioje bei šventovėje, dalyvavimą Rožinio kalbėjime, už gėles ir ypač už aukas šv. Mišioms.

Jūsų visų didelio nuoširdumo, parodyto mūsų liūdesio valandose, mes niekuomet neužmiršime.

Nuliūdę — žmona Albina,
sūnus Algis ir
dukra Vilija su šeima

A + A

JANINAI KAKNEVIČIENĖ

mirus, jos vyrą KAZĮ, sūnus, marčias ir visus
gimines bei artimuosius giliai užjaučiu ir kartu
liūdžiu —

Aleksandras Kalūza

A + A

JANINAI KAKNEVIČIENĖ

mirus, gili užuojauta skausme likusiam vyrui,
sūnams, seserims, broliui. Kartu liūdime ir mes —
Adelė Dūdonienė su šeima
Danutė Vaitiekūnienė su šeima

Hamilton, Ont.

A + A

JANINAI KAKNEVIČIENĖ

mirus, jos šeimos narius ir gimines nuoširdžiai
užjaučiame —

K. B. Žutautai
ir sūnus

A + A

JANINAI KAKNEVIČIENĖ

mirus, jos vyrą KAZĮ, sūnus — LINĄ, RIMANTĄ,
VIKTORĄ, gimines bei kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Buvusio Windsoro mergaičių kvarteto
"Aušros" vardu Valė Tautkevičienė

A + A

JANINAI KAKNEVIČIENĖ mirus,

jos vyrą KAZĮ su šeima, STEFĄ PETRAITIENĘ
su vyru, kitas sesutes, brolių bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Juzė ir Albinas
Pliopliai

VIKTORIJA

BURDINAVIČIENĖ

mirus, jos vyrui STASIUI ir kitiems artimiesiems

reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liū-

dime —

London, Ont.

I. E. Danilūnai

nutukusios moters ir šiek tiek bedančių senių. Jos visos dėvi įvairių spalvų mini - sijonėlius. Tarp šių bevadžių prostitučių žygiuoja ir ju draugas "Striptizo" Etienne Maureau. Jis labai pasenęs, pražilęs, nuplikęs, dėvi naktiniais marškiniais su apdriskusiu hipio švarkeliu ir pasiūbuodamas neša plakatą su užrašu: "Protestuojame prieš uždarymą šviesių namų, kur sprendžiama žmogaus gyvenimo mįslė".

Knygą, švariai atspausdą, dailiai įrištą, kur vaizduojami anokie sprendimai, gali simbolizuoti solidi žymaus diplomato dama, kuri į tarptautines vakaro iškilmes atvyksta Lietuvai atstovauti su mini-sijonėliu.

Pasakysit, kad šitaip netinka. Be abejo, ne. Bet pirmiau įtikint s nobus ir "Ateities" leidyklą, kuri išleido "Striptizą", o Čikagos teologams patarkit pirmiau išmokyti skaityti litera-

tūros kūrinius, nes teologijos čia neužtenka. Ant lietuvių rašytojų premijų komisijos reikėtų labai pykti — ji premiją Merui skyrė daugiau politiniais motyvais, nes Ic. Meras yra žydas, kuris gražiai vartoja lietuvių kalbą, nors jo tėvai ir tautiečiai nukentėjo sušaudymuose per karą Lietuvoje.

Iechokas Meras, STRIPTIZAS, arba Paryžius — Roma — Paryžius. Romanas. "Ateitis" 1976 m., 777 psl.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 245-1617

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE CO. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

Lietuvių Anapilio sodybos ženklas, sukurtas velionies dailininko Telesforo Valiaus. Jis vaizduoja dinamišką, augstyn kylančią tvirtovę, į kurią atsirėmusi lietuviškosios kultūros skatinioja rodo plačiai sklindančią religinę ir tautinę sviesą. Šis ženklas planuojamas įdėti Anapilio salėje

Estas liudijo Petkaus byloje

Helsinkio grupės Lietuvoje pirmininko grumtynės su saugumiečiais • Jis kaltinamas dalyvavimu vyriausio tautinio baltiečių sąjūdžio komitete

„T2“ redakcija pasiekė dokumentaciją, rodanti, kaip buvo tardomi estų liudininkai Viktoro Petkaus byloje. Tardymas vyko Vilniuje, Lenino gatvėje 40 nr., Saugumo komiteto rūmuose. Tardė majoras T. Lazarevičius, vyresnysis Vilniaus KGB tardytojas. Jis klausinėjo estą Enn Tarto iš Tartu miesto, šildymo sistemos prižiūrėtoją.

Prieš tai tą patį liudininką ir toje pačioje byloje tardė Tartu mieste KGB atstovas iš Talino majoras M. Zukovas 1978 m. sausio 18 d. Vėlyčiau buvo Tartu KGB tarnautojas Kozlevas. Liudininkas E. Tarto norėjo pasinaudoti Estijos kriminalinio kodekso 134 (4) paragrafu, leidžiančiu pačiam parašyti savo liudijimą, bet M. Zukovas neleido. Jis taip pat atsisakė paaiškinti juo kaltinamas V. Petkus. Kadangi tuo būdu tardytojas pažeidė teises tardymo taisyklės, E. Tarto atsisakė liudyti bei atsakyti į klausimus. Taipgi jis atsisakė pasirašyti tardymo protokolą. Jo nepasirašė nei tardytojas, nei vertėjas. Tardymas truko 4 valandas.

Apie vasario 10 d. nepažįstamas žmogus atnešė liudininkui E. Tarto į namus voką, adresuotą kažkokiam V. P. Lisovskui, kuriame buvo įdėtas šaukimas atvykti į Vilniaus KGB būstinę 1978 m. vasario 15 d. Kadangi šaukimas buvo klaidingas, liudininkas atsisakė jį priimti ir apie tai laišku pranešė tardytojui T. Lazarevičiui. Tuomet minėtam Tarto atnešė kitą šaukimą darbovietėn 1978 m. vasario 18 d. Tartu KGB tarnautojas Kalev Vahe. Šį kartą šaukimas buvo tvarkingas, ir liudininkui buvo nustatyta atvykti Vilniun 1978 m. vasario 21 d., 9.30 v.r.

1978 m. vasario 21 d. Kai E. Tarto atvyko Vilniun, paaiškėjo, kad nėra estiškai mokančio vertėjo. Tardytojas Lazarevičius neleido klausinėti liudininko be vertėjo. Jis taip pat neleido liudininkui surašyti pareiškimo savo ranka. Tuomet liudininkas pats surašė estiškai klausimus ir atsakymus ir padiktavo telefonu vertėjai Taline. Pastaroji atvyko tikiai 4.30 v.p.p. Jos raštiškas vertimas buvo įjungtas į tardytojo dokumentaciją.

Liudininkas paprašė leidimo susipažinti su sovietinės Lietuvos kriminaliniu kodeksu. Tardytojas leido, bet ragino skubėti. Tardymas prasidėjo 5.30 v.p.p. ir truko iki 8 v.v. Štai tardytojo klausimai ir estų liudininko atsakymai.

Tardytojas. Pasakykite visa, ką žinote, apie Helsinkio sutarties vykdymui sekti grupę Lie-

tuvoje, apie jos sudarymą bei veiklą.

Liudininkas. Esu išeikėjęs, kad Viktoras Petkus yra auka neteisėtų KGB puolimų. Taip pat manau, kad toks pat pavojus laukia ir mane. Dėlto atsisakau liudyti apie visuomeninę V. Petkaus veiklą...

T. Paaiškinkite, ką reiškia Jūsų pasakymas, esą V. Petkus yra auka neteisėtų puolimų ir esą Jums gresia toks pat pavojus.

L. Taip manau dėlto, kad pažįstu aną žmogų. Jis visuomet pabrėždavo respektą Sov. Sąjungos įstatymams ir tarptautiniams įsipareigojimams, pasirašytiems Sov. Sąjungos. Aš ne laikau V. Petkaus nusikaltėliu tik dėlto, kad jis kaltinamas kriminaline veikla. Aš nelaukau jo nusikaltėliu dėlto, kad kaip kurie saugumiečiai sako jį esant homoseksualu. Tardymo metu Tartu mieste 1978 m. sausio 18 d. tardytojas Zukovas kelis kartus klausė mane apie pusrūsius I. Calicio bute Rygoje 1976 m. Jei V. Petkus yra kaltinamas dalyvavimu tuose pusrūsiuose, tai ir aš galiu būti tuo pačiu kaltinamas.

1978 m. vasario 22 d.

T. Vakarykščiame apklausinėjime Jūs minėjote pusrūsius Calicio bute 1976 m. Paaiškinkite, ką tuo norėjote pasakyti. Aš atsisakau liudyti V. Petkaus byloje. Mano tardymo metu paaiškėjo, kad man gresia pavojus būti atsakingu už tą patį nusikaltimą. Aš jaučiu, jog esu savignos būklėje (žiūr. sov. Lietuvos kriminalinį kodeksą 14 par.).

T. Ar pažįstate Rygos gyvenitojus — Viktorą Kalnišą, Intsą Calitį, Ivarą Žukovskį ir Jurį Ziemelį?

L. Jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti V. Petkaus byloje. **T.** Viktoras Kalniš, Ints Calitis, Mart Niklus, Ivars Žukovskis tardymo metu pareiškė, kad Jūs drauge su Niklusu buvotė Rygoje 1978 m. rugpjūtį, ir kad Calicio bute jų akivaizdai esvarstė tautybių būklę Baltijos respublikose. Papasakokite man apie tą posėdį.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti. Manau, jog esu savignos pozicijoje.

T. Iš minėtų liudininkų pareiškimų matyti, kad V. Petkus taip pat dalyvavo tame posėdyje. Pasakykite, koks buvo V. Petkaus vaidmuo.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti šioje byloje.

T. Kokie yra Jūsų ryšiai su V. Petkumi?

L. Į tą klausimą aš jau esu atsakęs.

T. Kada paskutinį kartą esate matęs V. Petkų?

(Nukelta į 7-tą psl.)

Popiežiaus atstovas pas lietuvius

Pasikalbėjimas su Lietuvos Kankinių parapijos klebonu kun. P. Ažubaliu ryšium su naujos šventovės dedikacijos bei šventinimo iškilėmis

— Jau rengiatės šventinti naujai pastatytą Lietuvos Kankinių šventovę Toronte-Mississaugoje. Kaip kilo mintis imtis tokio žygio, juoba, kad turėjote senąją Sv. Jono Kr. šventovę? Be to, kodėl parinktas naujas pavadinimas?

— Pirmąją mintį išsikelti iš Toronto miesto į priemiesčius davė įsigytos lietuvių kapinės. Į kapines iš senosios parapijos kartais į dieną tekdavo važiuoti tris kartus, padarant 90 mylių kelio. Vėliau padidėjo kapinių priežiūra bei jų globa. Susidurta ir su vandalizmu. Žinoma, galutinai parapijos išsikėlimo idėją subrandino pats gyvenimas. Iš Toronto į vakarinius priemiesčius pradėjo keltis daug lietuvių, ypač jaunų šeimų. Nors Sv. Jono Kr. parapijos šventovė prieš 20 metų pagrindinai buvo atnaujinta, beveik perstatyta, parapija neturėjo autoaiškės. Pagaliau vos už vienos mylios įsikūrė lietuvių Priskėlimo parapija. Piršosi mintis, kad ši parapija, jei nori turėti ateitį, privalo pajudėti kartu su žmonėmis į priemiesčius.

Įsikūrus parapijai naujoje vietoje, kurią teiravosi, ar norima senąją parapijos vardą pasilaikyti, ar galvojama apie naują. Pasirinkta buvo Lietuvos Kankinių (Lithuanian Martyr's Church). Tuo norėta pagerbti ir įamžinti Lietuvos didvyrius, kurie svetimųjų buvo ir tebėra kankinami.

— Kiekvienas didesnis tokio pobūdžio pajudėjimas būna susijęs su įvairiais sunkumais, visų pirma teisiniais. Ar nebuvo kliūčių iš arkivyskupijos vadovybės?

— Parapijos išsikėlimą, be abejonės, lėmė jau anksčiau užpirkta žemė prie lietuvių kapinių Mississaugoje. Persikėlimo prašymas Toronto arkivyskupui buvo įteiktas apie 1968 m. Pradžioje 5 metai, laukiant atsako. Reikalas pajudėjo, kai Toronto miestas pasiūlė Sv. Jono Kr. šventovę ir kitus pastatus pirkti gretimai esančio parko praplėtimui. Tuo metu, apie 1972 m., kristalizavosi mintis vienai ar kitaip (net ir be kurijos pritarimo) bandyti statyti naują vietovę kaikiurus pastatus, pvz. salę. Buvo padaryti kaikiurie pastatų planai. Gavus minėtą miesto pasiteiravimą, su tais planais buvo nueita į kurią ir vyskupui pagalbininkui Tomui Fultonui atskleisti visi planai. Po kelių dienų, Velykų išvakarėse, tas pats vyskupas telefonu pranešė parapijai, kad gautas išsikėlimo pritarimas iš arkivyskupo Ph. F. Pocock. Ta džiugi žinia buvo pranešta parapijiečiams Velykų rytą.

— O kokie buvo materialiniai sunkumai — vietos suradimas, lėšos, architektai, rangovai?

— Sv. Jono lietuvių kapinės buvo nupirktos 1960 m. Vėliau apie 1965-70 metus per tris kartus buvo nupirkti 7 akrų žemės Anapilio sodybos projektui. Finansškai buvo labai sunku statyti didžiąją Anapilio salę. Ji nepriklausė kitiems, todėl lėšų telkimas tebuvo galimas paskolomis ir geradarių aukomis. O salės statyba pareikalavo \$700.000.

— Visiems žinoma, kad kiekviena statyba dabar yra labai brangi, ypač šventovės. Kaip galėjote sutelkti lėšas tokiam dideliam projektui dargi be platesnio pobūdžio vajaus?

— Šventovės ir klebonijos statyba finansiniu atžvilgiu buvo daug lengvesnė. Buvo gauta atitinkama suma už senąją šventovę iš kurijos, be to, ruošiantis išsikėlimui, anksčiau buvo užpirkta žemė Toronto šiaurėje, kad ją pardavus gautus pinigų galima būtų perkelti į šventovės statybos fondą. Tokiu būdu, pradedant statyti šventovę, parapijos ište turėta per \$400.000. Arti \$150.000 surinkta iš geradarių — ne tik parapijiečių, bet ir iš plačios visuomenės. Čia su pagarba tenka prisiminti lietuvių brolius evangelikus, kurie nemažomis sumomis prisidėjo prie šventovės statybos. Visiems geradariams gili padėka. Stambiuosius geradarius numatoma įrašyti specialioje garbės lentoje šventovės viduje.

— Daug kam miela buvo senoji Sv. Jono šventovė. Koks jos likimas?

— Tiesa, senoji Sv. Jono Kr. šventovė po jos atnaujinimo daug kam tikrai buvo miela. Čia ypač daug pastangų buvo įdėta ankstyvesnės emigracijos lietuvių, kurie buvo šios parapijos faktiniai steigėjai bei išlaikytojai per daugelį metų. Bet gyvenimas daro savo: apie senąją šventovę praretėjus lietuviams, buvo visai natūralu iš čia planingai pasitraukti. Dabar šioje šventovėje spiečiasi dvi etninės katalikų grupės — korėjiečiai ir ispanai.

— Daug kam kyla klausimas — kas yra teisinis savininkas senosios šventovės ir dabar naujosios? Ir kaip yra su Anapilio sodybos nuosavybe — kam priklauso didysis pastatas, žemė, kapinės?

— Toronto arkivyskupijoje visos parapijos yra įjungtos į bendrą korporaciją, taigi, ir visos parapijinis turtas, šventovės, klebonijos įeina į tą korporaciją. Steigiant Anapilio sodybą, buvo pasirinktas kitas kelias. Šventovė ir klebonija, pastatytos ant pusės akro žemės, priklausančios arkivyskupijos korporacijai, o likusi žemė, 17,5 akrai, su ant jų esančia Anapilio sale, autoaiškė ir lietuvių kapinėmis įjungta į Lietuvių Anapilio sodybos korporaciją (Lithuanian Foundation Anapilis, Inc). Šis naujas bandymas bus bene pirmas tautinių parapijų istorijoje.

— Ar tokia dviejų savininkų kombinacija viename komplekse nesudarys teisinių sunkumų? Ar viso projekto administravime nebūna nesklandumų?

— Teisiniai klausimai buvo išspręsti, atskiriant šias dvi nuosavybes ir, atrodo, neturėtų būti sunkumų. Priešingai, atskyrus salę ir kapines nuo bendros parapijos nuosavybės, lengviau bus išlaikyti lietuvių rankose ir ateityje. Praktiškai parapija nuomoja Anapilio salę, mokedama į metus atitinkamą sumą Anapilio korporacijai. Tuo būdu parapija Anapilio nuosavybę administruoja, naudodamasi sale įvairiems parengimams, būgim et c. Anapilio sodybos korporacijai svarbu mokėti už salės statybą skolas ir apsaugoti turtą lietuvių naudai.

— Anapilio sodyba, apimančią šventovę, kleboniją, didžiąją salę, aikštę ir kapines, yra vieno kurio architekto apipavidalinta ir vieno rangovo statyta?

— Statant keletą pastatų, be abejonės, neapsieita ir be įvairių problemų. Statyba vyko dviem fazėm: didžiosios Anapilio salės ir šventovės bei klebonijos. Salėi ir klebonijai planus paruošė architektas Vaclovas Liačas, o šventovei — archit. dr. Alfredas Kulpa-Kulpavičius. Abiejų statybų rangovu buvo Algis Kazilis, lietuviškos statybos firmos "Vyal Construction" savininkas. Kleboniją pastatė Stasys Kėkštis. Lietuvių kapines suplanavo archit. Algis Salcauskis, o jose pastatytą koplyčią su didžiuliu amfiteatru maldininkams sustoti pamaldų metu — archit. Vaclovas Liačas.

— Naujosios šventovės viduje yra sutelkta ne tik religinio lobia, bet ir meninio. Kurie lietuviai menininkai ir kuo prisidėjo prie šventovės meninio praturtinimo?

— Dalį meninių dalykų parsigabenome iš senosios šventovės, būtent, dail. Juozo Bakio 13 vitražų ir keramikinius Kryžiaus kelius. Devynis vitražus naujai šventovei sukūrė dail. Albinas Elskus Niujorke. Triumfuojančio Kristaus bareljefas virš altoriaus yra sukur-

tas skulptoriaus Ramojaus Mozoliusko Čikagoje. Altorius, sakykla, tabernakulis bei krikštykla suprojektuoti archit. A. Kulpos.

— Naujoje šventovėje išryškinti net keli dabartinių laikų lietuviai kankiniai. Ar nebuvo kliūčių tokiu jų pagerbimui?

— Naujieji dail. A. Elksaus sukurti ir iš skaldyto stiklo pagaminti vitražai turi religinį ir tautinį atspalvį. Turėta dėl lietuvių kankinių vitražų kaikiurių problemų ne tiek dėlto, kad jie dar nekanonizuoti, bet daugiau... kad dar gyvi tie, kurie juos kankino, bent gyva ir ta sistema. Ir Vatikano Sv. Petro bazilikoje "kaikas" nulėmė, kad lietuvių iniciatyva ir lėšomis įrengta koplyčia negalėjo būti pavadinta Lietuvos kankinių vardu. Ta linkme ir dėl mūsų numatytų vitražų, prisidengus net pamaldumo skraiste, buvo pasiekta Toronto kurija. Ir tik padedant abiem laisvajame pasaulyje esantiem lietuviams vyskupam, pavyko ir ši "kliūtis" laimingai nugalėti...

— Rengiatės naujosios šventovės dedikacijai-šventinimui š. m. birželio 11 d. Skelbiama, kad pagrindines apeigas atliks popiežiaus atstovas Kanadai proununcijus Angelo Palmas. Kodėl taip toli siekta?

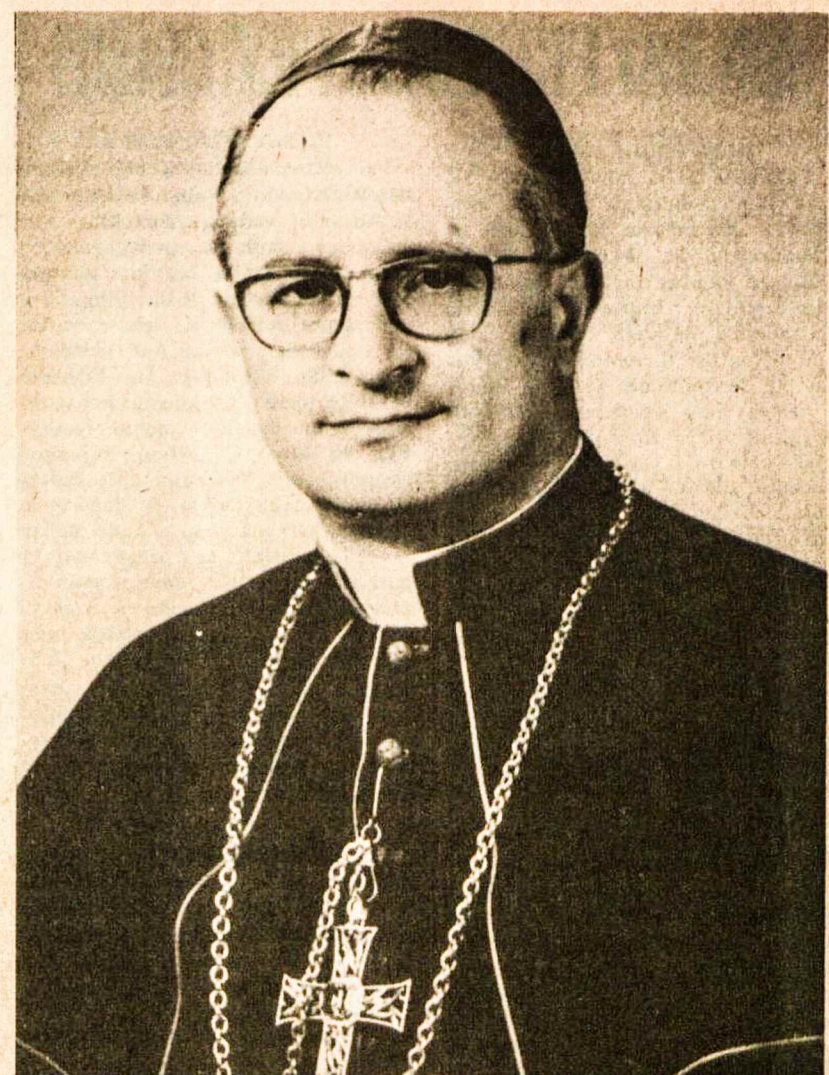
— Pradžioje šventovės šventinimui buvo kvieistas Toronto arkiv. Ph. Pocock. Jis pranešė esąs prašytą dieną užimtas. Pagalvota, kad būtų gražiai apvainikuota Lietuvos Kankinių šventovės statyba ir pagerbti Lietuvos kankiniai, padėję galvas už tikinčią tėvynę, pakviestas Sv. Tėvo atstovą Kanadoje. Į kvietimą atsiliepė, pareiškdamas: jei bus pakeista šventinimo data (pradžioje galvota apie Sekmines), jis sutiktų atvykti. Aišku, buvo pakeista data. Ir birželio 11, sekmadienį, proununcijus Kanadai arkiv. Angelo Palmas pašventins naująją lietuvių šventovę Anapilyje. Mišias 3 v. p. p. atnašaus vysk. V. Brizgys, nuoširdžiai rėmęs Anapilio idėją. Pamokslą pasakys ilgametis šios parapijos bičiulis Toronto vysk. Tomas B. Fultonas, kuris pats jaučiasi šio projekto dalininku.

— Ar su naujosios šventovės statybos užbaiga yra baigtas ir visas Anapilio sodybos projektas?

— Tuo tarpu reikia truputį kiek atskvėpti. Truputį išvargino ne tik statyba, bet ir priėjimas prie tos statybos, ypač šventovės planų paruošimas, labai painus žemių atskyrimas, kuris tik lietuvių kilmės advokato Klemenso Neimano ir jo bičiulių dėka buvo pozityviai išspręstas. Gerasis Dievulis, vykdamas Anapilio projekto statybą, šalia įvairių rūpesčių, teikė ir daug pagūdų, net džiaugsmo, žvelgiant į ateities viziją. Kas Apvaizdos planuose dar numatyta, paaiškės kiek vėliau.

— Jūsų vadovaujama parapija šiais metais sueina 50 metų nuo jos įsteigimo. Kada ir kaip numatoma paminėti šį sukaktis?

— Ši parapija įsteigta 1928 m. Ši rudenį numatyta atšvesti jos aukšinę sukaktį. Veiklus parapijos komitetas yra numatęs šią sukaktį atitinkamai paminėti, pavadindamas ją "Parapijos sukaktis ir padėkos šventė jos geradariams". Detalės dar nenustatytos, juo labiau, kad netrukus bus didysis Lietuvos Kankinių šventovės darbų apvainikavimas — naujosios šventovės pašventinimas, į kurį visi maloniai kviečiami.

Jo Ekscelencija arkivyskupas ANGELO PALMAS, Sv. Sosto atstovas-proununcijus Kanadai. Jis š.m. birželio 11, sekmadienį, pašventins naująją Lietuvos Kankinių šventovę Toronte-Mississaugoje ir tars žodį lietuviams

"Galvokite apie savo tėvynę"

Lietuvių gimnazijos abiturientų išleistuvės

Gegužės 5 d. Vasario 16 gimnazija surengė išleistuves savo abiturientams. Vokietijoje, Huettentfelde, Romuvos sodyba yra tapusi Vokietijos Lietuvių Bendruomenės kultūros centru, iš kurio į visą kraštą sklinda Bendruomenės organizacinio gyvenimo ir tautinės kultūros darbo veikla. Šioje sodyboje įsikūrusi Vasario 16 gimnazija vis labiau tampa viso pasaulio lietuvių švietimo įstaiga. Šiuo metu didelė dalis gimnazijos mokinių yra iš įvairių Europos kraštų ir net iš užjūrio. Vasario 16 gimnazija šiais metais paruošė abiturientų egzaminams 8 mokinius. Egzaminus laikyti jiems tenka prie artimiausios vokiečių gimnazijos Weinheime. Kadangi Weinheimas ir Vasario 16 gimnazija yra Baden-Wuertembergo krašte, abiturientų egzaminai yra centralizuoti ir tvarkomi pagal to krašto kultūros ministerio potvarkius. Egzaminams statomi labai dideli reikalavimai. Vasario 16 gimnazijos abiturientams tie egzaminai dar labiau apsunkinti, nes tenka juos laikyti iš 8 dalykų, kai tuo tarpu vokiečių gimnazijų abiturientai tik iš trijų dalykų egzaminuojami. Vis dėlto iš 8 lietuvių gimnazijos abiturientų 7 egzaminus išlaikė ir gavo brandos atestatus.

Barasaitė, Jūratė, gimusi 1958 m. vasario 3 d. Muenchen. Į liet. gimnaziją įstojo 1970 m. Dabar apsisprendusi studijuoti teisę Muencheno universitete.

Grigužis, Edvardas, gimęs 1957 m. rugsėjo 14 d. Klaipėdoje. Su tėvais į Vokietiją atvyko 1973 m. Į liet. gimnaziją įstojo 1974 m. Ruošiasi studijuoti slavistiką Marburgo universitete.

Macionis, Petras, gimęs 1958 m. spalio 17 d. Stuttgarte. Į liet. gimnaziją įstojo 1969 m. Nori studijuoti psichologiją Heidelbergo universitete.

Margis, Jurgen, gimęs 1958 m. sausio 24 d. Lemagoje. Į liet. gimnaziją įstojo 1970 m. Nusprendęs studijuoti teatro režisūrą Vilniuje.

Olišauskas, Arvydas, gimęs 1957 m. sausio 27 d. Vilniuje. Kartu su tėvais į Vokietiją atvyko 1960 m. Į liet. gimnaziją įstojo 1973 m. Žada studijuoti meną Heidelbergo universitete.

Sivokaitė, Birutė, gimusi 1958 m. rugpjūčio 4 d. Vilniuje. Į Vokietiją kartu su tėvais atvyko 1971 m. Į liet. gimnaziją įstojo 1974 m. Nori studijuoti slavistiką Frankfurto universitete.

Valiūnas, Rainis, gimęs 1958 m. sausio 5 d. Schwetzingene. Į liet. gimnaziją įstojo 1968 m. Dabar privalo atlikti karinę tarnybą. Vėliau žada studijuoti moderniąją muziką.

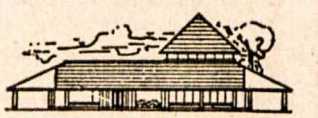
1978 m. Vasario 16 gimnazijai yra trigubos sukakties metai. Jau ketvirtis šimtmečio prabėgo nuo to laiko, kai gimnazija įsikūrė Romuvos sodyboje. Dešimtmetis sukanka, kai 1968 m. lietuviškos organi-

zacijos sudarė kuratoriją, kuri rūpinasi gimnazijos egzistencija ir neša visų gimnazijos rūpesčių našta. Taip pat jau dešimtmetis, kai Vasario 16 gimnazijai vadovauja dabartinis jos direktorius Vincas Natkevičius. Š.m. abiturientai yra dešimta laida, kuriuos išleido ilgiausiai šiai gimnazijai vadovaujantis direktorius. Atsisveikindamas su abiturientais V. Natkevičius dėkojo visiems mokytojams, auklėtojams ir kitiems bendradarbiams, sakydamas, kad tik visų bendras darbas lengvino jo, kaip direktoriaus, uždavinius ir sudarė sąlygas per paskutinį dešimtmetį pasiekti gerų rezultatų, nuolat didinant šios gimnazijos abiturientų skaičių. Užbaigdamas atsisveikinimo žodį, V. Natkevičius abiturientams pabrėžtinai priminė egzaminų komisijos pirmininko vokiečio lietuviškai pasakytus žodžius: "Galvokite apie savo tėvynę". Kun. A. Bernatonas atsisveikindamas kvietė abiturientus nuolat degti lietuviškoms problemoms. Evangelikų kun. F. Skėrys linkėjo visiems geros sėkmės. J. K. Valiūnas reiškė viltį, kad lietuvišką gimnaziją baigę jaunuoliai ir ateityje nepamirš savo lietuviškos kilmės. J. Barasas, padėkojęs visiems mokytojams ir auklėtojams už jų darbą, kreipėsi į abiturientus: "Nuo šiol savo tarpe kalbėkite tik lietuviškai, nes tai padės nepamiršti tėvų kalbos". Kun. dr. A. Rubikas priminė abiturientams sunkias aplinkybes, kuriomis gaunami brandos atestatai. Jis ragino šios laidos abiturientus tyrinėti galimybes ir surasti būdą, kaip gauti brandos atestatus lengviau, be egzaminų, be mokyklų. Žinoma, šitas siūlymas abiturientų ir kitų išleistuvių dalyvių buvo labai šiltai priimtas ir palydėtas plojimu.

Žemaitis

NORITE SUSIPAŽINTI su "Tėviškės Žiburių" savaitraščiu? Atsiųskite savo adresą ir gausite juos kurį laiką nemokamai. Naujame skaitytajam "T2" pirmaisiais metais kainuoja tik \$9.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MIRE PROFESORIUS

Balandžio 24 d. mirė Lietuvos žemės ūkio akademijos prof. dr. Stanislovas Mastauskis, gimęs 1890 m. Dauburaitių k., Panevėžio apskr. Vėlonis gamtos mokslus studijavo Simferopolyje, į Dotnuvos žemės ūkio technikumą įsijungė 1920 m. kaip entomologijos ir zoologijos dėstytojas. Šis mokslas 1924 m. išaugo į žemės ūkio akademią. Vėlonis pradėjo dirbti zoologijos-fitopatologijos katedros asistentu, dėstytoju, docentu. 1948-69 m. vadovavo augalų apsaugos katedrai, 1952-55 m. — buvo miškų ūkio fakulteto dekanu. Profesoriaus laipsnis jam suteiktas 1962 m. Biologijos dr. S. Mastauskis yra laikomas taikomosios entomologijos pradininku Lietuvoje. Be pedagoginio darbo, jis tyrė augalų kenkėjus, rašė mokslinius straipsnius ir vadovėlius. Iš jų minėtini — „Tarkomai zoologija“, „Lauko kultūrų apsauga nuo kenkėjų“.

MUZEJAUS SKYRIAI

Trumpa informacija apie Lietuvos revoliucijos muziejų, tarnaujantį partinei propagandai, „Tiesos“ 99 nr. paskelbė jo direktorius Antanas Martinionis. Iš jo sužinojome, kad nuo gegužės 1 d. lankytojų laukia keli šio muzėjaus skyriai: kompartijos šiaurinės srities sovietų partizanų bazė Švenčionių rajono Antanų m. k., pietinės srities partizanų bazė Salčininkų rajone, Rūdininkų girioje. Toliau minimi: Pirčiųupų aukų muziejus Valkininkų apylinkėse, Varnės rajone, Panerių muziejus Vilniuje. Pateiktame sąrašė nėra nei vieno muzėjaus skyriaus, kuris atskleistų ne kiek nemenkesnį sovietinį terorą.

TAUTINIS PARKAS

Vasaros sezonui ruošiasi tautiniam Lietuvos parkui priklausanti Ignalinos miškų ūkio Kaltanėnų girininkija. Jos darbuotojai sutvirkino ir kultūrinėmis žolėmis apėjo pro Kaltanėnus tekančios Žeimenos krantinę. Vasarotojams jau įrengta 10 stovyklaviečių bei poilsiaviečių, o iki turistinio sezono pradžios jie susilauks dar penkių. Girininkas Vytautas Igaunis, pernai apsilankęs Toksovo parke prie Leningrado, sušipažino su ten gaminamomis pavėsinėmis, stalais, suolais, foteliais. Jiems panaudojami nužūvę spygliuočiai medžiai. Tokie baldai apdengiami lituokline lempa ir nuluokojami. Prie Kaltanėnų girininkijos iš apvalių rastų jau baigiamas statyti miško baldų gamybos skyrius, kuriam vadovaus Alfonsas Čeberekas. Jo rankomis pagaminti baldai jau puošia miško pakelės, tautinio parko poilsiavietes. Baldų gamybos skyrius bus aprūpinamas medžių pjūvio bei apdirbimo įrengimais.

„CIRKO ŽIBURIAI“

Taip pavadintas antrasis saviveiklinių cirko grupių sąskrydis įvyko Sakų kultūros namuose. Dvi dienas savo sugebėjimus rodė Panevėžio rajono Krekenavos, Klaipėdos žvejų klubo ir celiuliozės-kartonų gamyklos, Alytaus mašinų gamyklos, Telšių, Radviliškio, Sakų, Kudirkos Naumiesčio saviveiklininkai, Vilniaus geležinkelinių kultūros rūmų ir Šiaulių liaudies cirko kolektyvai. Geriausi buvo Vilniaus, Alytaus, Sakų, Klaipėdos žvejų klubo atstovai. Sakiečiams buvo surengta ir karnavalinio pobūdžio eiseną.

WINNIPEG, MANITOBA

MERGAKARIS. Balandžio 29 d. Crescentwood Community Club salėje įvyko Edmund-Eric Wessenberg ir Irenos Marozaitės priešvestuvinis vakaras, į kurį susirinko per 300 asmenų. I. Marozaitė yra vienintelė Marozų dukrelė, kuri šiais metais baigia universitetą. Irena Marozaitė Winnipego lietuviams yra gerai pažįstama kaip buvusi „Miss Folklorama“ 1970 ir 1974 m. lietuvių paviljonoje. Jos sužadėtinis Ed. Wessenberg yra vokiečių kilmės studentas, kuris taip pat šiais metais baigia Manitobos universitetą ir bus veterinarijos gydytojas. Jų vestuvės įvyks š.m. birželio 3 d., 3 v.p.p., Sv. Kazimiero lietuvių parapijos šventovėje, o vestuvinė puota prasidės 6 v.v. Vaza Lund Park gražiausioje Winnipego vasaros rezidencinėje salėje.

IKURTUVES. Sausio 7 d., šeimininkams nežinant, staiga įvyko Elenos ir Vinco Janušų ikurtuvės namuose namuose, kuriuos po gana sunkaus darbo patys pasistatė, nors dar visi įrengimai neužbaigti. Winnipego priemiestyje jie buvo pirklė 13 akrų žemės sklypą, kuriame išsiskyrė gražiausia vieta (ant upės kranto) savo namui. Šiandien šis žemės plotas vertas daugiau kaip \$100.000.

El. ir V. Janušos plačiai žinomi kaip visuomenės veikėjai. Daug yra prisidėję prie Sv. Kazimiero lietuvių šventovės statybos. Keletą kartų jis yra buvęs KLB Winnipego apyl. valdybos pirmininku. Tose pareigose jam ir šiais metais atiteko.

Ikurtuvių iniciatoriumi buvo St. Ramančiauskas. Vakarienis metu jis iškėlė V. Janušos visuomeninės veiklos darbus. El. ir V. Janušos yra užauginę du sūnus ir vieną dukrą, kurie baigė augštuosius mokslus. Danguolė reikšiami ir visuomeninėje veikloje, kurį laiką vargonininkavo Sv. Kazimiero lietuvių šventovėje ir

VADOVŲ MOKYKLA

Prie Kauno kelių bei ekskursijų biuro veikia Valdo Lekecko vadovaujama vadovų mokykla. Jon priimami inžinieriai, pedagogai, gydytojai, mokytojai bei kiti kauniečiai su augstuoju išsilavinimu. Du kartus per savaitę po tris valandas jie lanko šią mokyklą, jai skirdami laisvalaikio valandas. Jie klausosi paskaitų apie revoliucinę bei istorinę Kauno praeitį, ekonominius ryšius su kitomis Sovietų Sąjungos respublikomis, užsieniu, apie kultūrinį miesto gyvenimą, jo dabartį ir ateities perspektyvas. Kaune dabar yra 250 politinių bei propagandinių požiūriu paruoštų vadovų, kurių didžiąją dalį sudaro moterys. Svečius vadovai ir vadovės aptarnauja savo laisvalaikio metu. Atnaujinus kai kuriuos senamiesčio pastatus, ekskursantų skaičius kasmet didėja. Pernai lapkričio mėnesį pirmą kartą buvo sutiktas milijoninis tų metų ekskursantas.

KLAMPI VIDIUKLĖ

Šiaulietė A. Bučinskienė „Tiesos“ balandžio 27 d. laidoje rašo: „Apsilankiau Raseinių rajone, Vidiuklėje. Vaziuodama Komjaunimo—Naująja gatvėmis, du kartus įklimpau. Prisimeniu, prieš keletą metų čia net vasarą tas pat atsitiko. Kaip pasakojo giminaitis, čia jau gyvenantis antrą dešimtmetį, šį gatvių taisykumą niekas nesirūpina. Kiek patys gyventojai užvežė smėlio, žvyro, tiek ir yra. Sako, laukuose batų nepriemdavau, o dabar net ir vasarą netikras, kad nepriemsi. Ir apšvietimu niekas nesirūpina. Abiejose gatvėse tik viena elektros lempučių dega.“

KLAIPĖDOS VANDENYS

Gamtos apsaugos draugijos Klaipėdos miesto skyriaus valdybos narys Kostas Kaukas „Tiesos“ 53 nr. paskelbė straipsnį „Svarėja Baltijos bangą“, nagrinėjantį vandenų apsaugą nuo taršos. Konkretūs priemonės Danės upės, Kuršių marių ir Baltijos jūros vandenims saugoti vykdomasis deputatų tarybos komitetas numatė jau 1977 m. gegužės 20 d. Jūros žvejybos uoste statomi kranto vandens pirminio valymo įrengimai, bus įrengta laivų ūkinio ir buitinio vandens priėmimo stotis. Baigiamas įgyvendinti naftos perpylimo bazės balastinio vandens prilietuvų bei jo valymo įrenginių projektas. Celiuliozės ir kartono gamykla gaus specialų skyrių atliekoms džiovinai, kad jas būtų galima atiduoti katilnei. Biologinio vandens valymo įrengimo projektas, šios įmonės užsakytas prieš keletą metų, yra neįleistas uždelstas. Įrengimų naftos atliekom surinkti vis dar neturi geležinkelio stoties lokomotyvių skyrius. Statytis vandens valymo įrengimų neskuba ir žuvies konservų fabrikas. Naftos perpylimo bazėje bei kaikuose kitose įmonėse yra daug sukietėjusio mazuto, nafta užterštos žemės. Įrengimai kanalizacijoms Klaipėdos vandenims valyti statomi Dumpiuose, bet statybininkai pernai neįvykdė metinio plano. Projektuojami ir biologinio vandens valymo įrenginiai. Jie taipgi bus statomi Juodkrantėje ir Nidoje. Specialūs rinktuvai Klaipėdos prekybos ir žvejybos uostuose nuo vandens paviršiaus kasmet surenka 45-50 tonų naftos, kuri vandenin patenka iš laivų.

WINNIPEG, MANITOBA

vadovavo lietuvių parapijos chorui, organizavo tautinius lietuvių jaunimo sokių ir vadovavo įvairiose lietuviškojo jaunimo organizacijose. Jau senokai ji dirba Winnipego pajamų mokesčių įstaigoje, eidama augstas kontrolės pareigas.

Algis Januška dirba Winnipego nedarbo draudos įstaigoje, o jaunias Vidas Januška dirba „Monarch“ plieno liejykloje priežiūroje.

Užbaigti žodį tarė pats naujojo namo savininkas V. Januška, kuris pirmiausia padėkojo St. Ramančiauskui už surengimą tokių gražių ikurtuvių, o ypač už tame name atliktus vamzdžių darbus be jokių pagalbininkų. Jis esąs geriausias vandentiekio įrengėjas Winnipege.

Vidas Januška prašė neužmiršti ir mamos, t.y. Elenos Janušienės, kuri nemažą įnašą įdėjusi į statybą, jau nekalbant apie Algio, Vido ir Danguolės. Sako, kad visi bėgo, dirbo kaip skruzdėlės, tad šiandien ir savo graži namą gali džiaugtis.

Po gražių kalbų bei linkėjimų skambėjo lietuviškos dainos, pašnekesiai ir vaišės. Geriausios kloties naujojoje sodyboje!

WILLIAM-BRONIUS KRISCIUS mirė balandžio 25 d., 52 metų amžiaus. Senųjų ateivių S. ir A. Kriscių sūnus, kuris taip pat buvo gimęs Lietuvoje, be tėvų, dar paliko dvi seseris — Stelą ir Oną ir du sūnus — Willie ir Byron Winnipege. Su pirma žmona buvo išsiskyręs. Po nakties rastos negyvas ant šalia esančios autoakštės. Laidoją kario žmonės veteranų s-ga, kaip II D. karo veteraną. K. S-ūs

Edmontono baltiečių choras dainuoja Motinos Dienos minėjime populiarias lietuviškas dainas

HAMILTON

MOTINOS DIENA buvo surengta KLB Hamiltono apyl. valdybos gegužės 14. Šventė pradėta 11 v. ryto Mišiomis Aušros Vartų šventovėje. Pamaldas atliko prel. dr. J. Tadarauškas, o pamokslą pasakė svečias kun. B. Pacevičius. Po Mišių buvo „Libera“ už mirusių motinas. Gėlės prie altoriaus padėjo aidėti Aušra Pleinytė ir gyvatarietė Klara Deksnienė. Po Mišių įvyko minėjimas Jaunimo Centre. Visoms motinoms buvo prisegtos gražios gėlės. Minėjimą pradėjo Marijus Gudinskas, apylinkės vardu sveikindamas visas motinas ir motulutes. Invokacijai buvo pakviestas prel. J. Tadarauškas. Paskaitą skaitė PLJS narė Kristina Paršytė. Meninę programą dalį atliko Vysk. M. Valančiaus mokyklos mokiniai ir „Gyvataro“ vaikų šokių grupė. Programa buvo gražiai paruošta ir įvairi. Gyvatarietė pasako tautinių šokių, o mokiniai sakė eilėraščius, vaidino mokytojų D. Pajarskaitės, D. Lukavičiūtės ir L. Lukavičiūtės paruoštą montažą, skaitė savo kūrybą, atliko mokyto. M. Kalvaitienės scenos vaidelį, dainavo, skambino pianinu, grojo akordeonu, parodė gvajų paveikslą, paruoštą A. Mikšienės. Minėjimas baigtas giesme „Marija, Marija“. Dalyvavo per 150 tėvų ir svečių.

K. Deksnys

PADEKA

Reiškiu nuoširdžią padėką Vysk. M. Valančiaus liutuanistinės mokyklos vedėjui K. Milerui, įvyk komitetui už dovaną, kuri mane sužadino ir dėlto negalėjau padėkoti mokyklos baigimo iškilmėse. Tai dovana, kuri niekada neleis užmiršti gražiai, sutartinai praleisto laiko bendrame darbe. Dėkoju gerb. prelatui J. Tadaraušui, dovaną įteikdams. Visvien nepajėgsiu tiek padėkoti žodžiais, kiek lieku dėkinga širdyje.

Danutė Vaitiekienė

Sudbury, Ontario

MOTINOS DIENOS minėjimas, surengtas LB Sudbury apylinkės valdybos lenkų Sv. Kazimiero salėje, praėjo su dideliu pasisekimu. Iškilmės pradėjo ir motinas pasveikino pirm. A. Kusinskis. Poetiška paskaitą skaitė E. Tolvašienė. Meninę dalį atliko Tumo-Vaižganto mokyklos mokiniai — Teresė, Diana, Joana, Vida Stankutės, Marytė ir Rūtelė Rudytės, Linas Paulaitis ir Jūratė Tolvašaitė. Jie gražiai paskaitė lietuvių klasikų rinktinės ištraukas ir parodė, kad neveltai lankė lietuvišką mokyklą. Veikė geras lietuviškas bufetas ir turtinga loterija. Laimikius loterijai suaukojo: J. Bataitis, L. Griškonienė, A. Juozapavičius, J. Kručas, A. Mičiūnas, J. Labuckienė, A. Gatautis, G. Petrėnienė, S. Poderienė ir valdyba. Sokioms grojo rinktinę plokščių muzika. Nėglinciams dėl ligos dalyvauti motinoms — K. Gustienė, P. Mackevičienė ir S. Kusinskienė valdyba pasiuntė gėlių. Turėjome ir svečių — R. R. Bagdonai su sūnum buvę atvykę iš Hamiltono. Tai buvusieji energingi mūsų Bendruomenės nariai. Sekmadienį buvo atlaikytos Mišios už gyvas ir mirusias mūsų Bendruomenės motinas.

SESTADIENINĖ MOKYKLA užbaigė 28-tuosius mokslo metus. E. D. Rotkių restorane buvo suruošti visiems geri pietūs. Kadangi šiemet visi mokiniai labai uoliai mokėsi, kiekvienas gavo po lietuvišką knygą su priedais dovanų. Mokyklos vedėja buvo Nijolė Paulaitienė ir kun. Ant. Sabas.

Atlaikytos šv. Mišios už a.a. V. Skripkaius ir M. Glizickienės vėles; užprasė buvusieji aktyvūs mūsų misijos nariai S. R. Rakščiai iš Fruitlando, K. A. S.

LSST MAIRONIO KUOPOS šaulė balandžio 30 d. suruošė kavutę. Prieš trejus metus čia buvo įsteigta šaulių būrelis. Nežiūrint įvairių kalbų, įsijungė ir keletas jaunų darbuočių narių. Jų tarpe yra jauniausia mūsų šaulė Magdūtė Stepsytė, kuri įsirašė šaulių kupon kartu su savo tėveliu, ir Birutė Stankienė. Pastaroji augina 4 dukreles, bet randa laiko viskam. Aktyviai reikišiasi ir šaulė Audronė Albrechtienė. Mūsų kolonijoje yra dar jauni, ypač mergaitės. Būtu gražu, jeigu jos visos jungtųsi į bendrą lietuvišką darbą. (Nukelta į 7-tą psl.)

EDMONTON, ALTA

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS. Balandžio 2, sekmadienį, įvyko metinis Edmontono lietuvių susirinkimas. Šis susirinkimas buvo šauktas antrą kartą, nes pirmasis vasario 15 d. dėl mažo dalyvių skaičiaus turėjo būti atidėtas.

Pirmoje susirinkimo dalyje buvo aptarti lietuvių Namų reikalai — išklaustas pranešimas apie L. Namų stovį ir finansinius reikalus. Pirmininkavo J. Pašukonis ir J. Karosas. Po pranešimo valdyba atsistatydino. Po ilgų diskusijų dėl naujų narių priėmimo buvo išrinkta nauja Edmontono lietuvių Namų valdyba: Antanas-Romas Kasperavičius — pirmininkas, Lydija Gudjurgytė — vicepirmininkė, dr. Aras Balsys — sekretorius, Algis Dudaravičius — iždininkas, Angelė Augytė — parengimų vadovė, Dovydas Balutis — ūkio vedėjas.

Po to sekė Edmontono ir apylinkės L. Bendruomenės reikalai. Perskaitytas praėjusių metų susirinkimo protokolą ir dr. M. Urbono atliktą revizijos aktą, 1977 m. valdyba, susidedanti iš Justo Augio, Linos Urbonienės ir Janinos Bajorienės, atsistatydino. Kandidatais buvo pasiūlyta ir pareigoms buvo pasiskirstyta ta pačia tvarka, kaip ir L. Namų valdybos: pirm. dr. Aras Balsys, vicepirm. Edvardas Baleiša, sek. Antanas-Romas Kasperavičius, ižd. Algis Dudaravičius, pareng. vadovė Angelė Augytė ir Dovydas Balutis. Šis pasiūlymas buvo susirinkimo vienbalsiai priimtas. Visuotinio susirinkimo nutarimu padėkota iš pareigų pasitraukusioms valdyboms už atliktą darbą.

MOTINOS DIENOS MINEJIMAS.

Pirmas naujai išrinktų valdybų parengimas buvo Motinos Dienos minėjimas gegužės 13 d. Edmontono lietuvių Namuose. Po dr. Aro Balsio turinigos kalbos lietuviškai ir angliškai sekė įvairi programa. Ją atliko iš Kalgario atvykęs gabi, su jausmingu balsu Aldona Lederytė. Ji solo padainavo keilios lietuviškų liaudies dainų. Edmontono jaunimas „Ateitis“ pašoko Sustą ir Kubilą. Lydija Gudjurgytė paskaitė iš savo poezijos gražų eilėraštį. Senas, bet naujai atgijęs baltiečių choras sugiedojo himną ir padainavo dvi liaudies dainas — „Siuntė mane motinėle“ ir „Du broliukai sakaliukai“.

Edmontono lietuvių Namų valdybos vardu A. R. Kasperavičius padėjo tautiečiams už atsilankymą, programos atlikėjams už įdėtą darbą. Visų laukė skani lietuviška vakarienė, specialiai pagaminta mūsų šeimininkių. Grojant orkestrui (Gaby Haas), visi linksmai pašoko. Per šį vakarą šeimininkėms padėjo jaunimas, parodydamas pagarbą motinoms, kurios ne tik šia proga, bet ir visados yra reikalingos didesnio mūsų įvertinimo. A. D.

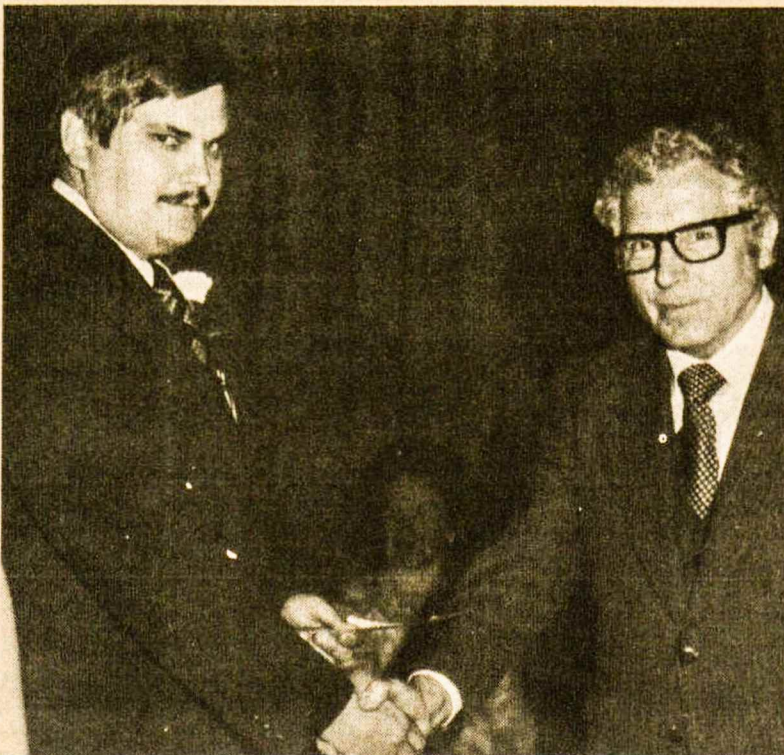
Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID

1596 Bloor Street West

Toronto 9, Ont. (prieš lietuvių Namus) • Tel. 535-6252

Greitas pataravimas, neuogstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

KLB Hamiltono apylinkės pirm. K. DEKSNYS šeštadieninės mokyklos mokslo metų užbaigimo iškilmėje įteikia \$200 čekį mokyklai. Jį priima vedėjas K. MILERIS

Nuotr. J. Miltenio

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas

830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadienis - ketvirtadienis nuo 10 iki 5 val., penktadienis nuo 10 iki 7 val., šeštadienis nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadienis uždarytas. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš \$10,000,000.

PIGIOS ATOSTOGOS

• Bilietai, rezervacijos, kainos į Lietuvą ir visas kitas šalis • Grupiniai skrydžiai bei ekskursijos • Kelionės laivais ir autobusais • Jau per 50 metų patarnaujame Hamiltono ir apylinkės keleiviams

1922 — 55 metai — 1917

• Greitas, mandagus, žinoviškas patarnavimas

• Visais keliomis reikalais kreipkitės į

58 JAMES ST. N. HAMILTON

TRAVEL SERVICE 525-8686

AMERICAN EXPRESS

Travel Service REPRESENTATIVE

Florida, Meksikoje, Havajuose, Barbadoje, Ispanijoje, Karibuose, Pietų Amerikoje

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS POSEDYJE gegužės 6 d. atkreiptas dėmesys į tendencingus faktų iškraipymus televizijos filme „Holocaust“. Kadangi lietuviai lig šiol neturi moksline dokumentinio veikalo apie nacių okupaciją ir jų Lietuvoje vykdytą žydų mažumos tautžudystę, valdyba nutarė paskirti stipendiją iki \$500 lietuviui mokslininkui, kuris paruoš ir moksline žurnale paskelbs studijinį straipsnį šiuo klausimu. Jame turi būti išryškintos Lietuvos laikinosios vyriausybės pastangos 1941 m. padėti žydams. Straipsnio autorių pasirinko JAV LB visuomeninių reikalų taryba. Jam bus leista naudotis LB archyve esančia medžiaga. Iš leidyklos „Lerner Publications“ buvo gautas pasiūlymas prisidėti prie JAV pradžios mokykloms leidžiamo vadovėlio apie Baltijos respublikas. Šį leidinį finansuoja ir autoriumi honorarą skiria pati leidykla. Nutarta prašyti JAV LB švietimo tarybą, kad ji surastų autorių. Iš reikalų vedėjo A. Gailiūšo pranešimo paaiškėjo, kad JAV LB vedamam Lietuvos laisviniu darbu šiemet jau gauta \$30.640, o tai yra pora tūkstančių daugiau nei pernai. Žinlarsaščiui „Bridge“ patvirtinta \$500 pama, JAV lietuvių Jaunimo Sąjunga — papildoma \$250 suma.

AMERIKOS LIETUVIŲ BIBLIOTEKOS

LEIDYKLOS narių susirinkimas — birželio 3 d., 7.30 v.v., Čikagos Jaunimo Centre. Jame bus padaryti ligišiolinės veiklos pranešimai, išrinkta nauja vadovybė 1978-79 metams. Kviečiami visi nariai ir visuomenė. Leidyklos narių gali tapti kiekvienas lietuvis, sumokėjęs vienkartinį \$100 mokestį. Mirusių direktorių tarybos pirm. dr. J. Puziną pakeitė dr. K. Girnius, o valdybai vadovauja pirm. kun. A. Kezys, SJ. Leidyklos vadovybės eilėse taipgi yra S. Girnius, J. Karvelis, dail. V. Lukas, A. Dundzila ir dail. P. Aleksas. Leidykla yra išleidusi keturis albuminio formato veikalus, susilaukusius gražių atsiliepimų. Sekantieji jos leidiniai — kun. St. Vlo „Lietuvių šeimos tradicijos“, A. Skrupskelienės redaguota antologija „Lithuanian Writers in USA“, kompoz. J. Žilėvičiaus „Amerikos lietuvių muzika“, V. Vengrio „Lietuvos ekslibras (knygženkliai)“, kun. dr. J. Prunskio „Lietuviai Sibire“.

LIETUVIŲ FRONTO BICIULIŲ

Čikagos skyrius, vadovaujamas pirm. A. Grincevičienės, gegužės 5 d. Jaunimo Centre surengė vakaronę tema „Tautinis jaunulio samoningumas“. Pagrindiniais kalbėtojai buvo pakviesti studentai — D. Markelytė, V. Kuprytė, T. Klimas ir J. Juozavičius. Simpoziumui vadovavo P. Kisieliūnas, jns. Pagrindinis dėmesys teko jaunimo tėvynnei Amerikai ir jų tėvų žemei Lietuvai, įsiekant realaus balanso tarp šių dviejų visuomenių bei kultūrų, kad ir lietuviškoji svarstyklė pusė neliktų tuščia. Simpoziumo išvadas apibendrinavo P. Kisieliūnas.

Australija

BALTIEČIŲ SAVAITĖ ADELAIDE birželio 10-18 d.d. rengia Australijos baltiečių Taryba paminėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo šešiasdešimtmečiui. Šia proga įvyks baltiečių dailininkų darbų bei tautodailės paroda, jaunimo koncertas, kuriame dainų, šokių bei deklamacijų programą atliks lietuvių, latvių ir estų jaunimas. Savaitė bus užbaigta bendru trimjų Sibiran minėjimu birželio 18 d. Sv. Pranciškaus Ksavero katedroje, dalyvausiant baltiečių chorams ir solistams. Savaitės renginius papildys antroji baltiečių konferencija. Pirmoji, įvykus 1968 m. pavasarį, buvo skirta baltiečių tarpusavio bendradarbiavimui. Jos darbai yra išleisti atskiru leidiniu. Šiemetinėje konferencijoje bus paliestos visai Australijai bei jos gyventojams aktualios problemos. Paskaitininkais pakviesti įvairių sričių specialistai, universitetų profesorai, parlamento nariai. Konferencijos atidaryme dalyvaus federacinės valstybių vyriausybės pareigūnai. Paskaitininkų eilėse minimi: dr. V. Smolicz — „Daugiakalbė Australijos visuomenė“, A. P. Tashkins — „Dvilypės pilietybės klausimas Australijos baltiečių tarpe“, T. R. McGlynn — „Viešoji Pabaltijo ir Australijos nuomonė“, M. Hodgman — „Baltijos valstybės — laisvės kovų simbolis“. Konferenciją rengiančioje Australijos baltiečių Taryboje lietuviams atstovauja L. Gerulaitis, J. Lapsys ir V. Neverauskas.

Britanija

A. a. JUOZO LŪŽOS ATMINIMUI P. B. Varkala parūpino 700 svarų sterlingų. Jis siūlo šią sumą, padalinai į dvi dalis, panaudoti literatūrinėms — žurnalistinėms jaunimo premijoms. Pirmoji premija galėtų būti įteikta sekanciais metais įvyksiančio lietuvių jaunimo kongreso metu, antroji — 1980 m. pavasarį. Šlame konkurse dalyvautų tik Europoje gimę ir joje gyvenantys lietuvių jaunuoliai nuo 18 iki 28 metų amžiaus. Jie turi parašyti ir išleisti lietuvių kalba literatūrinį ar politinį veikalą, susijusį su mūsų tauta, arba per vienieris metus paskelbti bent tris straipsnius kultūriniais ar visuome-

niniais klausimais „Europos Lietuvoje“. Vertintojų komisijon P. B. Varkala pasiūlė rašytojus K. Barėną ir R. Spalį, kurie patys susirastų trečią narį. Jeigu neatsirasėtų premijos reikalavimus atitinkančių kandidatų, komisija ją galėtų smulksnėmis sumomis paskirti lietuviams jaunuoliams už jų rašinius svetima kalba kitataučių spaudoje. Tokie straipsniai turėtų liesti lietuviams artimas temas.

MOTINOS DIENOS MINEJIMAS

Mančesteryje gegužės 6 d. surengė lietuvių skautų tėvų komitetas, Mančesterio lietuvių klube sutelkęs gerą šimtinę dalyvių. Dėmesio centre buvo Motina Lietuva, kurią visiems priminė gėlėmis ir tautine juosta papuošta kėdė. Minėjimą pradėjo ir jam vadovavo komiteto pirm. V. Kupstys. Paskaitą skaitė dr. A. Stromas. Pirmoji jos dalis buvo skirta motinos reikšmei, auklėjant naujas kartas nepalankiose okupacijos bei tremties sąlygose, antroji — Lietuvai. Čia dr. A. Stromas kartojai jau anksčiau pareikštas savo mintis teisiniais Lietuvos nepriklausomybės klausimais, ragindamas testu kovą už jos laisvę, sudaryti laikinę vyriausybę užsienyje. Meninę dainų ir deklamacijų programą, paruoštą I. Gerdžiūnienės, atliko vietiniai skautai ir skautės.

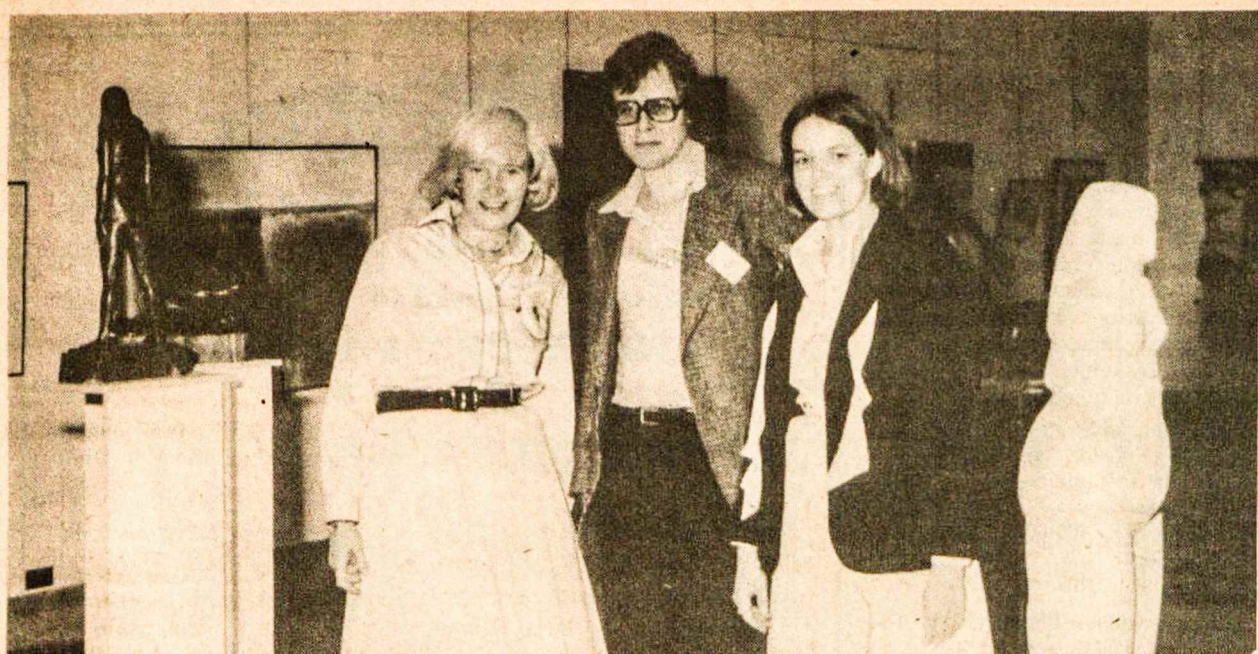
Šveicarija

SVEICARIJOS UKRAINIEČIAI

balandžio 15 d. Zueriche paminėjo Ukrainos paskelbimo nepriklausoma valstybe šešiasdešimtmetį. Minėjimas buvo tarptautinio pobūdžio, dalyvausiant kity tautybių atstovams. Lietuviams atstovavo: dr. I. Pečiulionytė, J. Stašulienė, dr. A. Gerutis, Sveicarijos LB pirm. dr. A. Kušlys ir J. Jakaitis. Įvadinį žodį tarė Ukrainiečių Susivienijimo Sveicarijoje pirm. dr. R. Prokopas, apy Ukrainos istoriją kalbėjo A. Melnykas, apie šios šalies ateities viltis — Zuericho universiteto tarptautinės teisės prof. dr. W. Kaegli. Koncertinę programą atliko bandūrų ansamblis, beletos šokėjas Eugenija ir Fredas Zwaagstros, J. F. Haydn kūrinis grojės styginis Liucernos miesto kvartetas.

Vokietija

DEMONSTRACIJOSE PRIEŠ L. BREŽNEVĄ, surengtose Bonnoje jo vizito proga, dalyvavo ir apie 60 lietuvių iš Bonnos bei jos apylinkių, Romovos, Solingeno, Stuttgarto, Darmstadto, Duesseldorfo ir net Memmingeno. Buvo nešamos dvi didelės mūsų trispalvės — viena kartu su baltiečiais, kita — lietuvių grupės priešakyje, kur ypač didelio dėmesio susilaukė originalus kryžius, apraizgytas spygliuotomis vielomis. Lietuvių grupę atkreipė žiūrovų dėmesį, ypač dėl tautinių drabužių, kuriais buvo pasipuošusios moterys ir merginos. Sovietų Sąjungos bei jos vadovo L. Brežnevo Lietuvai daromas skriaudas atskleidė dalinami atsisakimai. Šūkiiais plakatuose buvo reikalaujama laisvės Baliai Gajauskui, Viktorui Petkui, Petru Paulaičiui, Sarūnui Žukauskui, Nijolei Sadūnaitė, Petru Plumpai bei kitiems politiniams kaliniams. Keletą plakatų su N. Sadūnaitės nuotraukomis nešė ir Esseno vokiečių grupė, garsinusi gegužės 28 d.

Baltiečių dailės parodoje, surengtoje Toronte baltistikos studijų dienų proga. Iš kairės: Estų Meno Centro vedėja S. Kerson, R. Prialgauskas, parodos komisijos pirm. M. Puhm

Trys naujos Kairio dramos

PR. NAUJOKAITIS

Anatolijus Kairys yra vienas gausiausių draminių veikalų kūrėjų išeivijos lietuvių teatrui. Galima neklystant sakyti, kad jo sukurtos pjesės, komedijos ir tragikomedijos beveik nepasitraukia iš JAV, Kanados ir Australijos lietuviškųjų scenų. O tai yra daugiausia dėlto, kad A. Kairys sugeba moderniojo teatro techniką sujungti su idėjinio veikalų gilumu, su lietuvių tautos problemomis, išeivijos rūpesčiais ir silpnėmis bei patriotiniais sentimentais. Jo išleistų veikalų sąrašas (įskaitant beletristiką ir poeziją) yra iš viso 23 leidiniai. Daugumas jų yra dramos ir komedijos. Prie išskirtinių veikalų priklauso komedija "Diagnozė", 1956, komedija "Viščiukų ūkis", 1965, tragikomedija "Curriculum vitae", 1966, tragedijetė "Sviesa, kuri užsidegė", 1968, drama "Eldorado", 1968, drama "Palikimas", 1969, komedija ir operetė "Sildabrinė diena", 1972, trijų komedijų knyga "Ku-kū", "Didysis penktadienis", "Rūtos ir bijūnai", 1975. A. Kairio dramatinės kūrybos viršūnė, be abejonės, yra trilogija drama-poe-ma "Karūna", vaizduojanti karaliaus Mindaugo iškilmą ir jo tragišką mirtį (1974, dar nestatyta teatrų scenose).

Ir štai po ranka turime jau 1978 m. leidinį "Trys dramos: "Rūtelė", "Saulės rūmai", "Zmogus ir tiltas". Visus tris veikalus lyg ir sujungia į visumą veiksmo fonas — pirmasis bolševikmetis Lietuvoje (1940-41 m.) ir tautos laisvės bei rezistencijos idėja.

Štai "Rūtelė": scenoje — kilnojami kalėjimo vartai — simbolis, kad visas karštas yra vienas kalėjimas. Veikia rezistentai: režisiorius Vytenis, jo sužadėtinė Rūtelė, muzikas Dobilas, poetė Aguona, jaunas kunigas Saulius, našlaitė Laimutė ir enkavedistai — kalėjimo viršininkas Petrovas ir jo pavaduotojas Maksimas. Būdinga, kad ir enkavedistai vienas kitą "ėda" (asmeninė karjera jiems yra viskas, partinis idealizmas išblėsęs). Enkavedistai tardo ir kankina žmones, bet ir rezistentai turi moralinių problemų. Jie prisipažįsta, "kad laisvės idealas yra šventas, bet kova už laisvę nėra šventa. Nėra šventi ir kovotojai..." "Mūsų durtuvai lygiai aštrūs. Mūsų ugnis lygiai karšta. Mūsų širdys lygiai neatlaidžios. Ir mes smeigiame peilį į nugarą. Ir mes sušaudome beginklį, palaikę jį šnipu. Ir mes žudome be pasigailėjimo. Mūsų kovos priemonės tokios pačios, todėl ir mes papildome tokius pačius nusikaltimus, kaip ir mūsų priešai" (52 psl.).

Kovotojų neidealizavimas, jų pastatymas realistinėje kovos aplinkoje teikia dramai psichologinio tikrumo. Beveik visi laisvės kovotojai žūva nelygių fizikinė kovoje su dar galin-gia okupantu, bet tautos išlikimą skelbia Rūtelės balsas: "Aš gyva". Rūtelė dramoje yra ne tik gyvas veikėjas, bet ir tautos simbolis, dėlto ji negali žūti, ji išlieka gyva:

Tavo vardas rūtelė tau mena,
Tavo vardas taip pat — Lietuva.
Kas gyveno, gyvens ar gyvena —
Neužmirš šios kovos niekada,
(užbaigos žodžiai, 55 p.).

Keturių veiksmų dramos "Saulės rūmų" veiksmas vyksta 1940-41 m. buvusio turtingo ūkininko Tomo Dirmanto sodyboje, Lietuvos kaime. Dirmantas ir okupacinėje priešpaudoje stengiasi neprarasti savarankiškumo ir tauraus ūki-

ninko garbės. Jis nepataikauja paraudonijusiems samdiniams Leonui ir Onutei, susizavėjusiems pažadais ir vėliavų raudonumui. Už tai jis ir sunaikinamas kalėjime. Monika Dirmantienė mėgina pataikauti samdinams. Ji net dukterį Teresę mėgina piršti Leonui, kad tuo būdu išsaugotų šeimą ir ūkį. Dirmantų sūnus dailininkas Stepas jau yra tapęs atviru rezistentu — misjonieriumi. Sovietinių pažadų simboliu dramoje eina "architekto" Justo miestelyje statomi "saulės namai". Nors rūmai dar nepastatyti, bet jų atidarymas jau rengiamas. Pakabinta labai graži iškaba, bet už jos statomas bausis kalėjimas: grotos, geležinės durys, spygnos, girdėti dejavimai ir kankinimai (108 p.). Raudonų akininių iliuzijai nukritus nuo akių, Leonas nušauna Justą ir pats nusišauna. Karo pradžios laukdami, miške pasislepia Monika, Teresė ir Stepas. Dramoje pinasi realinė plotmė su simboline. Net Monikos ir Teresės pataikavimas ir pirmasis samdiniai esamose aplinkybėse nepriestariauja psichologiniam tikrumui (žmogus būtinai nori išlikti ir savo turta išsaugoti, daro kompromisus savo įsitikimams).

Trijų veiksmų drama "Zmogus ir tiltas" išeivijos lietuvių keliuose teatruose jau buvo vaidinta iš rankraščio. Dramos fone yra dviejų lietuvių narsuolių — Jono Dženkaičio ir Juozo Savulionio žuvmas, stengiantis išsaugoti nesuaprogdintus besitraukiančių 1941 m. birželio mėnesį bolševikų už-

Pranešimas dailininkams

Pasaulio Lietuvių Dienų proga Toronto "Royal Yorko" viešbutyje, kur vyks ir kiti PLD renginiai, ruošama Kanados lietuvių meno paroda. Kviečiame dalyvauti visų sričių Kanados lietuvių dailininkai. Parodos organizatorius dail. Jurgis Račkus prašo visus dailininkus pristatyti po keturis savo darbus į Toronto Lietuvių Namus iki š.m. birželio 16 d. Parodos atidarymas bus birželio 29 d., 7 v.v., "Royal York" viešbutyje. Convention Floor, o premijų įteikimas — 8 v.v. Paroda uždaryma liepos 3 d. Tada reikia meno darbus atsiimti. Priešingu atveju darbai bus nugabenti į Toronto Lietuvių Namus ir susidariusios išlaidos priskaitytos menininkui. Už geriausių darbų bus skiriamos trys premijos: I — \$200, II — \$150 ir III — \$100. Taip pat numatytos ir dvi garbės premijos. Meno darbai parodai bus atrinkti vertintojų komisijos, kurią paskirs parodos organizatorius J. Račkus. Mirusių Kanados menininkų darbai irgi bus parodoje išstatyti, jeigu jų šeimos priims kvietimus.

Parodoj gali dalyvauti visi lietuvių menininkai, gyvenę Kanadoje. Tapybos, skulptūros, grafikos ar kurios kitos meno šakos darbai turi būti užbaigti paskutinių dešimties metų laikotarpyje ir tinkamai įrėminti. Pageidautina, kad darbai nebūtų didesni kaip 25 kv. pėdų plotu.

Suprantama, parodoje išstatyti darbai bus galima nupirkti. PLD Organizacinis Komitetas turi gauti 30% komiso nuo

minuotus Aleksoto ir Vilijampolės tiltus. Veiksmas vyksta studentų bendrabutyje. Studentui Jonui sukilėlių štabas pavedė nukirpti minų laidus, bet tam darbai reikia inžinieriaus specialisto. Toks inžinierius yra studentas Juozas. Bet jis labai užimtas būsimo fantastinio Lietuvos tilto projektu. Jo patraukimas į aktyvių rezistentų eiles ir sudaro dramos veiksmo branduolį. Studentės Laima ir Aušra įsijungia į rezistenciją, slapta klausosi Kauno lietuviško radio pranešimų. Maišosi čia ir oportunistas Vincas (sovietinis šnipelis). Pagaliau Juozas palieka ant stalo savo stebuklingąjį projektą ir žūva prie Vilijampolės tilto.

Be abejonės, jo fantastinio tilto projektas yra būsimosios laisvos ir įžydinčios Lietuvos simbolis. Veikalas turi gilią patriotinę idėją: veikėjai pasako daug prasmingų žodžių, svarsto esmines tautinės kultūros ir laisvės problemas, bet iš viso drama yra abstraktoka, pritrūksta betarpiško veiksmo, ribojasi daugiau prasmingais pokalbiais.

Trijų dramų knyga yra naujas A. Kairio indėlis į draminę išeivijos lietuvių kūrybą. Idėjinis prasmingumas, apibendrinančių vaizdų susimbolinimas dramose giliau paliečia tautinės problemas ir gražiai atliepia patriotiniais sentimentams.

Anatolijus Kairys, **TRYS DRAMOS**, skirtos 60 metų Lietuvos nepriklausomybei paminėti. Kie-tais melynso spalvos viršelais. Išleido "Dialogas", atspaudė M. Morkūno spaustuvė Čikagoje, 1978 m., 160 psl., tiražas 500 egz., kaina \$6.

kiekvieno parduoto kūrinio kainos. Bus išleistas iliustruotas parodos darbų katalogas ir pasiųstas parodoje dalyvaujan-tiems dailininkams.

Visi parodoje išstatyti darbai bus stropiai saugomi, tačiau dėl suprantamų priežasčių nei PLD Organizacinis Komitetas, nei "The Picture Loan Gallery", kurios globoje paroda rengiama, negali prisiimti atstakomybės už meno darbų sužalojimą ar dingimą.

Meno darbai turi būti tinkamai įrėminti ir pilnai paruošti pakabinimui. Išstatytų darbų tema, medžiaga, dydis, kaina ir menininko - savininko pavardė bei vardas turi būti pridėti kitoje paveikslų pusėje.

Parodos informaciją teikia: The Picture Loan Gallery, 1998 Lakeshore Blvd. West, Mississauga, Ont., ir PLD informacijos būstinė Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. Tel. 532-2911 pirmadieniais - penktadieniais 6-10 v.v., šeštadieniais 10-2 v.p.p. ir sekmadieniais 12 v. — 4 v.p.p.

P.S. Dailininkai, norintieji dalyvauti parodoje, turi užpildyti dvi pareiškimo kopijas — vieną sau pasilieka, kitą įteikia organizatoriui. Inf.

Atsiųsta paminėti

MŪSŲ ŽINIOS, Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo Centro Čikagoje biuletenis, 1978 m. nr. 1, 2, 3 ir 4. Adresas: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

KARYS nr. 3 (1540), 1978 m. kovas. Mėnesinis lietuvių karių ir veteranų žurnalas. Adresas: Karys, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA.

DVI NAUJOS J. BURKAUS KNYGOS

"DU DVASINIŲ BŪTYBIŲ PASAULIAI", 444 psl., JAV \$8.50, ir "KONNERSREUTHO TERESĖ" (Neumanaitė), \$5.00. Užsakyti: "Sūduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA

Tėviškės gluosnis tebeauga

Penkeri metai nuo dailininko Alfonso Dociaus mirties

A. KALNIUS

Laikas nuo laiko ryškiau prisiminti ir kitiems priminti apie mirusį žmogų yra varta ir gražu, o kaikam net ir būtina. Man visad yra malonu prisiminti vieną iš taurių Toronto lietuvių — dail. Alfonsą Docį, ypač jo mirties penkmečio progą. Kartu tai bus priminimas ir kitiems Kanados lietuviams, kad mes turėjome iškilų dailininką, kuris mūsų kultūrinėje dirvoje paliko gana gilius pėdsakus. Šie pėdsakai, tiesa, nevisų yra pastebimi, nes A. Docius buvo perkuklus dailininkas peržengti savo garso ribai.

A. Docius buvo ne tik gilaus pajautimo ir tolimų polėkių dailininkas, bet ir poetinio žodžio kūrėjas. Jaunystėje jis buvo net kelių meninių matmenų jaunuolis. Dar būdamas gimnazijos suole, jis sukūrė nemažą vertingų eilėraščių. Jo bendraklasiai draugai ir vyresnieji jaunam Alfonsui kitko ir nelinkėjo, kaip laužti ledus ir poezijos pasauli. Betgi jam buvo lemta pasigriebti plaktuką, kaltą ir pasukti skulptoriaus keilais. Šiuos du įrankius jis ilgainiui pakeitė į vaizdinio meno įrankį — šepetėlį dažams.

Tačiau su poezija jis ryšį taip pat nenutraukė. Jis ja domėjosi, ją skaitė ir deklamavo. O jo deklamavimas buvo jautriai, tiesiog vaidilos polėkiu, pergyvenamas, lyg tai būtų jo paties kūryba. Labiausiai jis mėgo Brazdžionį. Čia pateikiu pradžią eilėraščio, kurį jis ideklamavo į juostą:

Baltas baltas, kaip vėsnios viršūnė,
Žydrų vėjo, kaip žydus dangus,
Kaip vėlė, kaip vėlė nemarūnė
Per pasaulį keliauja žmogus.

Nenustebkite, kad atksleisiu Alfonso dar vieną "silpnę". Ji tūnojo jo širdies kertele, kur susibėga muzikos garsai. Aš niekur nemačiau tiek įgrotų muzikos juostų, kaip Docį namuose. Visi vokalinės ir instrumentinės muzikos dalykai išrankioti iš įvairių muzikos plokštelių, savų ir skolintų. Kiekviena juostos dėžutė yra papuosta savo atskiru piešiniu ir labai aiškiai nurodyta, kiekvieno muzikos kūrinio kilmė.

Tokios apimties dailininko ir kūryba turi skirtis nuo jo kolegų. Mano išmanymu, nuo daugelio iš jų jis ypač skyrėsi savo technikos įvairumu. Jis nebuvo, kaip daugelis, apsitvėręs neperžengiama tvora, pro kurią negalėtų įsileisti kitų idėjų mesinių technikos priemonių. Dėlto einant pro pasieniais išstatytą jo kūrinių gausą, negailima pro juos greitosiomis prabėgti, nes labai dažnas darbas, sukurtas skirtingos technikos būdu, pagaua dėmesį ir sustabdo žiurovą. Naudojant vis kitokį technikos procesą, įvyksta dailininko darbe kokybinis

DAIL. ALFONSAS DOCIUS, miręs prieš penkerius metus Toronte

pakitimas, kuris ryškiau išskiria vieną paveikslą nuo kito. Prie vienos technikos darbų žiurovas pradeda žiovauti ir dailrosi į durų pusę.

Jeigu sutiktumėms su prielaida, kad meno kūrinius apspėndžia laiko dvasia, aplinka ir dvasinis kūrėjo nusiteikimas, tai man atrodo, kad dail. A. Docius niekad nesilenkė laiko dvasiai, o veikiau pasitikėjo savo dvasine galia, kuri tiksliau apspėndžia buitines meno vertybes. Dėto jo darbai yra nuotaikingi ir labiau žiurovi patraukūs.

Visdėto jis buvo nuosaukus naujoviškų dailininkų atžvilgiu. Kiekviename vis raskdavome bent dalį tiesos. Todėl jis ne kartą yra prasiaręs raštu ir žodžiu, kad "su meno kūriniu yra nebūtinai taip, kaip jūs galvojate".

Gal yra ir nekuklu man, korespondentui, kalbėti apie dailininką, bet reikia išdrįsti, norint bent valandėlę su juo susitikti atsiminimų sūkuriuose, juoba, kai jis, nors ir neilgam, buvo tapęs draugu.

Dail. A. Dociaus gimtojo sodyboje augo plačiašakis gluosnis. Iš po jo nukarusių šakų sklido jauno Alfonsiuko svajonės po plačias tėviškės pievas, po draugų sodybas, po dangaus plynę... Čia bus neviens iš jo jausmų verpetų išsprūdęs poezijos posmas, suvirpėjusi širdies gija, pakirdęs ateities polėkis...

Kartą sujudo gluosnio šakos, atūžė baisi audra, kinto perkūnas, ir suskilęs gluosnis užtelė jo žemėn. Bet gluosnio šakys liko gyvos. Jos išleido naują atžalą, ir ji vėl išaugo didžiuliu gluosniu. Tačiau Alfonsas amžiams prigludo savo apylinkės kapinėse jau kitų medžių pavėsy.

Jis gimė 1916. XI. 12 Kėdainių apskr., Pernaravos valsč., Rudakių km., mirė Toronte 1973. V. 29.

DAIL. A. TAMOSAITIS prie savo suprojektuoto kilimo A. Kazlauskienė

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

BRITŲ BBC TELEVIZIJA balandžio 7 d. vakarą rodė naują filmą apie lėktuvu nelaimę Kanados šiaurėje. Scenarijų buvo panaudotas tikras įvykis apie sergancius eskimų ligoninėn gabenusio lėktuvo priverstinį nusileidimą. Pilotas M. Harwell, buvęs vokiečių Luftwaffe's lakūnas, buvo surastas gyvas po 32 dienų. Savo gyvybę jis išgelbėjo, šalpydamas nelaimėje žuvusios medicinos sesers kūno dalis. Toji sesuo buvo kilusi iš Britanijos. Matyt, dėlto britų televizija ir nutarė pagaminti šį filmą. Lakūno M. Hartwelio vaidmenį sukūrė lietuvis aktorius Jurgis Mikelaits, filmų pasaulyje žinomas kaip George Mikell. Filmavimas buvo atliktas Skotijoje, kur taip pat netruksta sniego. J. Mikelaičio pastangas teigiamai įvertino dienraščio "The Daily Telegraph" kritikas D. Lewis. J. Mikelaits šiuo metu yra žymiausias lietuvis aktorius Britanijoje, per pastaruosius 12 metų sukūręs keliasdešimt vaidmenų filmuose, teatruose, televizijos vaidinimuose. Iš jų minėtini jo pasirodymai filmuose: "The Guns of Navarone", "The Great Escape", "I padrone del Sahara", "Sabina", "The Double Man", "The Attack on the Iron Coast", "Scorpio", "The Tamarind Seed". Dažniausiai jam patikimi įvairių tautybių karių bei šnipų vaidmenys. Nors iš Lietuvos išvyko dar būdamas vaiku, J. Mikelaits gerai kalba lietuviškai, stengiasi bendrauti su lietuvišiais, dažnai lankosi Londono Lietuvių Namuose.

ČIKAGOS LIETUVIŲ CENTRO KAVINĖJE balandžio 28 d. vakarėnio buvo skirta žurnalui "Laiskai Lietuviams". Devynioliktą kartą buvo paskelbti kasmet rengiamo rašinių konkurso laimėtojai. Vertintojų komisija šį kartą nepaskyrė I premijos. Dvi II premijas po \$100 gavo Nina Gaillūnienė iš Knoxville, Tenn., ir Gražina Kračiūnienė iš Lansing, Mich., III \$75 premiją — Nijolė Gražulienė iš Haselecrest, Ill., IV \$50 — kleveidietė Dalia Stanišienė. Premijų mecenatai — Br. ir Pr. Vitai, Br. ir J. Veselkos, S. Rudakienė. Popietė buvo pradėta Satrijos Raganos kūrinių ištraukomis, kurias skaitė aktorė Žilvė Nungaudaitė. Programą užsklėndė pianistas Manigirdas Motekaitis ir smuikininkas Povilas Matiušas keturių dalių G. F. Haendelio sonata ir E. Balso fragmentu "Drebulytė išdykėlė" iš baletu "Eglė žalčių karalienė".

ALDONOS BALYTĖS-VALICENTII straipsnį "Kokių duomenų cheminių tyrimų mokslininkai pageidauja iš chemijos patentų" paskelbė amerikiečių žurnalas "Journal of Chemical Information and Computer Sciences". Iš tikrųjų tai yra jos pranešimas, skaitytas pernai vasarą Čikagoje įvykusiam Amerikos Chemikų Sąjungos suvažiavime. A. Balytė-Valicenti, gyv. Downers Grove, Ill., yra cheminių tyrimų informacijos specialistė Amoco bendrovėje. S.m. gegužės 24-26 d.d. Indianapolis, Butlerio universitete, įvyks Wisconsin, Illinois, Indianos, Michigano ir Ohio valstijų chemikų konferencija. Diskusiniams chemijos patentų planui sudaryti ir simpoziumui vadovauti yra pakviesta chemikė A. Balytė-Valicenti.

AKADEMINIAI VAIZDUOJAMOJO MENO KURSŲ 3 m. liepos 17 — rugsėjo 3 d.d. įvyks V. Vokietijoje, Triero mieste, Martiner Hof meno centre. Į juos yra įtraukta tapyba, paišyba, litografija, fotografija, skulptūra, medžio drožyba, linoleumo raizyba bei kitos dailės šakos su paskaitomis ir diskusijomis. Ilgame dėsytųjų sąrašas yra ir lietuvis skulptorius Antanas Mončys, gyvenantis Paryžiuje.

LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVUI skirtą koncertą Čikagos Šaulių Namuose surengė P. Mieliulis su "Trimito" orkestru, tal-kon pasikvietęs solistus A. Buntinaitę, A. Paulikaitį, pianistę O. Mie-liulytę ir Čikagos šaulių rinktinės chorą. Programon buvo įtraukti daugiausia instrumentiniai Europos klasikų kūriniai, papildyti lietuvių kompozitorių dainomis. Tarp jų buvo ir paties P. Mieliulio "Baltos snaigės". Įvadinį žodį tarė LM Archyvo steigėjas bei ilgametis vadovas kompoz. J. Zilevičius.

BOSTONO LIETUVIAI paskutinį balandžio šeštadienį turėjo du neeilinio dėmesio renginius Lietuvių Piliečių Draugijos salėse — penkių dailininkų darbų parodą ir etnografinio ansamblio "Kaimo vestuvės". Vytauto Igno, Prano Lapės, Viktoro Vizgirdos, Vlodo Ziliaus, Kazimiero Zoromskio kūrinių parodon bostoniškų pakvietė vietinis Kultūros Klubas, o "Kaimo vestuvių" spektaklin — Bostono vyr. skaučių židinys. Tai buvo neseniai Bostone įsteigto ansamblio gražus debiutas, paruoštas jo vadovės Gitos Kupčinskienės, kuriai pavyko sutelkti didoką jaunimo būrį. Močiutės vaidmenį atlikusi Kotryna Rhoda neseniai atvyko Bostonan, nemokėdama nė žodžio lietuvių kalbos, o dabar lituanistinės mokyklos dėka jau vaidina lietuviškai. Belieka linkėti, kad etnografinis ansamblis dar labiau sujungtų jaunimą su jų tėvų žeme.

LIETUVOS RASYTOJŲ SĄJUNGA kandidatais į respublikines 1978 m. premijas pasiūlė: Juozą Apuį — už novelių rinkinį "Sugrįžimas vakarėjantiems laukais", Juditą Vaičiūnaitę — už poezijos rinkinį "Neužmirštuolių mėnesį", Violetą Palčinskaitę — už rinktinę vaikams "Namu namučiai" ir Algirdą Pocių — už rinktinę vaikams "Laiskas ant šalpusnio lapo". Lietuvos Kompozitorių Sąjunga siūlo premijuoti Jurgį Juozapaitį už simfoniją "Rex". Lietuvos Teatro Draugija savo kandidatais pasirinko dail. Janinę Malinauskaitę už jos gausius scenovaidžius Kauno dramos teatre ir aktorį Vytautą Paukštę už Klaipėdos dramos teatre sukurtus vaidmenis. Tarp jų yra Mindaugas ir Mažvydas Justino Marcinkevičiaus dramose. Vladas Bartusevičius ir Salomonas Sverdiolas premijai pasiūlyti už koncertų, dainų švenčių bei kitų masinių renginių režisūrą. Lietuvos Kinematografinių Sąjungos kandidatai — rež. Henrikas Šablevičius ir operatorius Kornelijus Matuzevičius už dokumentinius filmus "Kretingos medinukai", "Padangių laumžirgiai". Lietuvos Dailininkų Sąjunga premijos pasiūlė Algimantą Stoškų už keturis vizažus, kuriais buvo papuošti pastatai Kaune, Klaipėdoje, Ulanovske ir Maskvoje. Antrasis kandidatas — skulptorius Kęstutis Patamsis, pasižymėjęs paminklu Šiaurios "išvadavusiai" Raudonajai Armijai.

VILNIAUS DAILĖS PARODŲ RŪMUOSE buvo atidaryta Pabaltijo tapybos paroda, rengiama kas treji metai. Lietuviai, pasinaudodami rengėjų teise, išstātė 23-jų dailininkų kūrinius, latviai — 15-kos, estai — 12-kos. Jie atskleidė naujas tendencijas, temos ir formos įvairovę. Estų skrypių šį kartą buvo daugiau fotografinio realizmo, kurio didžiausias propaguotojas yra A. Keskiu-las. To realizmo atspindį jo ir latvių dailininkų kūryboje. Lietuvių skrypių brandžiausi buvo vyresnios kartos dailininkai — A. Gudaičio, V. Mackevičiaus, A. Savicko darbai. Plastinį mąstymą atskleidė jaunųjų K. Dereškevičiaus, A. Kuro, R. Bičiūno kūrinių. Savitai suvoktu realumu bei atlikimo meistriškumu pasižymėjo A. Svėgdos drobės.

MUZIKOS PAVASARIS balandžio 14-21 d.d. trečią kartą buvo surengtas Klaipėdoje. Lietuvių, rusų bei dabartinių Vakarų pasaulio kompozitorių kūrinius atliko simfoninis Vilniaus filharmonijos orkestras, m i r ū s Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų chorai, kamerinis Lietuvos orkestras. Sventėje taipgi dalyvavo kamerinis Maskvos choras, Talino filharmonijos senosios muzikos ansamblis "Hortus musicus". Pastarasis į savo programą buvo įtraukęs XII-XIII š. prancūzų ir XVI š. ispanų muziką. Atlikėjų eilėse taipgi buvo kompozitoriai M. Tariverdijevs ir G. Kuprevičius, instrumentalistai — B. Vainiūnaitė, P. Stravinskis, B. Vasiliauskas, dainininkai — B. Almonaitytė, S. Rubinovas, S. Taranenka ir S. Besedina. Sventės proga Klaipėdos liaudies operos teatras, vadovaujamas K. Kšano, paruošė K. Milokierio operetės "Studentas elgeta" premjerą. Baiginiame koncerte dalyvavo mišrus Klaipėdos mokytojų namų choras su vadove L. Dumbiauskaite, vokalinis choreografinis Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų ansamblis "Vėtrungė", kurio meno vadovas yra J. Gudavičius, ir džiazo kvartetas, paruoštas S. Siaučiulo.

GRAZINOS BACEVIC SMUIKININKŲ FESTIVALIAI jau 10 metų rengiami Cenkstakave, Lenkijoje. Juose kviečiami dalyvauti smuikinkai iš viso pasaulio. Siemietinėms dalyvavo ir vilnietis smuikininkas Jurgis Dvarionas, atlikęs V. Euporos ir lietuvių kompozitorių kūrinius. Su seserimi Aldona, pianiste, Varšuvos radiofone jis įrašė K. Šimanovskio "Sonatą smuikui ir fortepionui". Jiedu taipgi papildė Varšuvos radiofono turimus įrašus savo tėvo B. Dvariono, A. Račiūno ir J. Andrejevo kompozicijomis.

LIAUDIES TEATRU DIENOS "Kauno rampa" buvo užbaigtos Kauno profsąjungų kultūros teatro inscenizuotu V. Bubnio romanu "Nesėjų rugių žydėjimas". Šiame tradiciniame renginyje į siarą vyravo Lietuvos dramaturgų kūriniai: Jurbarko kultūros namų teatras suvaidino G. Kanovičiaus pjesę "Niekuomet nesakyk sudie", tauragiškiai — K. Sajos tragikomediją "Liepsnojanti kriaušė", N. Akmenės savi-veiklininkai — J. Mackonio komediją "Ledi Makbet iš Akmenės", Naujosios Vilnos atstovai — V. Sekspyro tragediją "Romeo ir Džiuletą".

VILNIEČIAI TUREJO PROGĄ susipažinti su norvegų dailininkų tapybos, grafikos, dailiosios keramikos ir tekstilės darbais. Beveik 200 kūrinių buvo gauta iš Mossio miesto galerijos. Mossė gyvena ir kuria daug žymių norvegų dailininkų. Ryšiai su šiuo miestu buvo užmegzti prieš pusą metų prieš Sovietų Sąjungos dienų progą. Mossio mieste tada įvyko "Lietuvos" ansamblio koncertai, buvo surengta lietuvių liaudies meno, grafikos ir nuotraukų paroda.

V. Kst

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

JANE-BABY POINT, atskiras, centrinio plano, 6 kambarių namas; apšildomas saulės kambariais; gražus natūralus medis viduje; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

ROYAL YORK-EGLENTON, gražus 6 kambarių vienaauštis; pilnai užbaigtas rūšys, 2 prausyklos, 2 atviri malkomis kūrenami židiniai; garažas su privačiu įvažiavimu.

SWANSEA, atskiras, originalus tributas, 3 ir 2 miegamųjų, vos kelio likus metų senumo; garažai su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE-BLOOR, 8 kambarių mūrinis namas, 2 mod. virtuvės; garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų; prašoma kaina \$64.900.

HIGH PARK-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, vandeniu-alyva šildomas; 2 prausyklos; garažas su plačiu įvažiavimu, netoli Bloor.

ROYAL YORK-BLOOR, atskiras vienos šeimos 2 miegamųjų (5 kamb.) vienaauštis, vandeniu-alyva šildomas; užbaigtas rūšys, nemažas sklypas, garažas su privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

INDIAN RD.-BLOOR, 10 didelių kambarių atskiras namas; kvadratinis planas; garažai su plačiu privačiu įvažiavimu; namas be skolų.

JANE-ANNETTE — palikimas, 5 kambarių atskiras mūrinis vienaauštis; garažas; prašoma kaina tik \$55.000.

16 ĮSTAIGŲ JŲSU PATARNAVIMUI TORONTE IR ONTARIO PROVINCIJOJE.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST

tel. 763-5555

namų 535-1584

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Tel. 532-3400
M6H 1A8

AKTYVAI — virš 14 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų	8 1/4%
Antradieniais 10 - 3	pensijų ir namų s-tas	8 1/2%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias s-tas	7%
Ketvirtadieniais 10 - 8	depozitų-čekių s-tas	6%
Penktadieniais 10 - 8		
Šeštadieniais 9 - 1		
Sekmadieniais 9.30 - 1		

DUODA PASKOLAS:

	asmeninės	9 1/2%
	nekiln. turto	9 1/4%
	investicines	10%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduoame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

KLAUSKITE MANE APIE: pajamų mokesčių atskaitas • pensijų planus • RRSP • registruotą pensijų planą • invalidumo pajamas • nuosavybių draudą • šeimos apsaugą • studentų draudos fondus mokslui eiti

THE CITADEL LIFE

365 Evans Ave. (arti Kipling), suite 104
Namai: 766-5857 • Raštinė: 255-5514

DUFFERIN RADIO AND TV SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduoamos lempos ir baterijos. • Pritęsę specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbėlis

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9
Tel. 533-5454

Lietuviška maisto gaminių krautuvė PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario
Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduoant nekilnojimą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų žviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Dvi tautietės po pamaldų Lietuvos Kankinių šventovėje (Torontė-Mississauga), kuri bus šventinama š.m. birželio 11 dieną Nuotr. V. Maco

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

velionies premjero L. B. Pearsono vyriausybė, o himnas taip ir liko užmirštas.

Siemtinės Kanados Dienos iškilmės birželio 25 — liepos 1 d.d. susikirto su tautinėmis Kvebeko iškilmėmis birželio 23 — liepos 3 d.d. Kanados Dieną, pabrėžiančią šios šalies vienybę, organizuoja premjero P. E. Trudeau vyriausybė, paskyrusi \$4,5 milijono. Dalyvauti pagrindiniame koncerte jau atsisakė du kvebekiečiai dainininkai — Robert Charlebois ir Diane Dufresne, remdami savo politiniais įsitikinimais. Jiedu nėra separatistinės Kvebeko partijos nariai, bet save laiko kvebekiečiais, kuriems, kaip menininkams, nedera kištis į politiką. Kvietimą atmetė ir dainininkė Ginette Reno, teisindamasi, kad tuo laiku ji turi dainuoti Las Vegas mieste. Tautinėms Kvebeko iškilmėms premjeras R. Levesque paskyrė \$3,45 milijono. Į jas yra įtrauktas Šv. Jono Kr. šventė ir prancūzų kalbos tarybos rengiama iškilmė liepos 3 d., kurioje žadama pakviesti prancūzų kilmės JAV piliečių atstovus. Jų ten yra apie 3 milijonai. Šiuose renginiuose bus stengiamasi propaguoti Kvebeko nepriklausomybės idėją.

Kanados dolerio vertė pradėjo kilti, kai premjero P. E. Trudeau vyriausybė pasiskolino didesnes amerikietiškas dolerių sumas Kanados bankuose, JAV ir Vokietijoje. Jais dabar supirkėjamai kanadiški doleriai užsienyje, didinant jų pareikalavimą ir tuo pačiu jų vertę. Ši taktika betgi pareikalaus didelių išlaidų, nes paskolų palūkanoms padengti kasdien reikia pusės milijono dolerių. Dėlto finansų min. J. Chretienas pranašauja didžiulį deficitą Kanados biudžete sekančių kelerių metų laikotarpyje, kol bus atsiskaityta už šias paskolas.

Ontario mokytojai, turintys stiprias unijas, net keliose vietovėse pasizymėjo ilgais streikais bei darbo sulėtinimu, nekreipdami dėmesio į mokinių daromą skriaudą. Labiau už mokinių ateitį jiems rūpėjo atlyginimų didinimas. Dabargi svarstyklės pradeda krypti mokytojų nenauda — pastebimas aiškus mokinių skaičiaus mažėjimas, ypač Torontė, kur šimtai mokytojų atleidžiami iš darbo. Priežastis — mažesnis gimimų skaičius, kuris buvo labai didelis po II D. karo pabaigos. Šią mokyklų užgulusią problemą tiria karališkoji Ontario komisi-

ja, vadovaujama R. Jacksono. Spaudoje plačiai nuskambėjo jo pasiūlymas mokytojams gėbėti — valdinių pašalpų mokėjimas moterims, kurios atsisakytų darbo, sutikdamos pagausinti savo šeimas. R. Jacksonas netgi teigė, kad ateityje Kanadoje isitvirtins kitų rasių žmonės didesnio vaikų skaičiaus dėka. Šios jo atsilyginimo motinoms idėjos, kad jų dėka mokytojai būtų išgelbėti nuo atleidimo, nėra logiškos. Ontario provincija jau dabar smaugia perdidelės išlaidos švietimui. 1970 m. jos siekė \$1,6 bilijono, o 1975 m. pakilo iki \$2,6 bilijono, nors mokinių skaičius šiame laikotarpyje sumažėjo 27.763. Logiškiau skambėtų pasiūlymas atleidžiamoms mokytojoms sudaryti galimybes pasirošti kitiem darbams. Mokytojų atleidimas iškelia ir kitą nemažiau svarbią problemą — atleidžiami jauniausieji, laikantis sutarčių su unijomis. Tokio jaunimo tarpe betgi yra mokytojų, pasižyminčių didesniu idealizmu bei geresniu pasirodumu už kaikiuriuos senuosius "krienuos", kuriems terūpi algų didinimas, nevengiant nė švietimą griaušančių streikų.

Kanada sustabds finansinę paramą Kubai bei jos diktatoriui F. Castro, kuriam dar taip neseniai savo draugiškumą oficialaus vizito metu demonstravo premjeras P. E. Trudeau. Akciją šia kryptimi pradėjo opozicinė konservatorių partija, ypač buvęs premjeras J. Diefenbakeris. Parama Kubai darosi nelogiška dėl jos veiksmų Afrikoje — kubiečių karių pasiuntimo į Angolą komunizmui plėsti ir paskutinio katan-giečių įsiveržimo į Zairą, kur jis baigėsi masinėmis baltųjų bei juodųjų gyventojų skerdy-nėmis. Tuos katangiečius paruošė kubiečiai Angoloje ir, labai galimas dalykas, netgi jiems vadovavo. Reaguodamas į tokius J. Diefenbakerio argumentus, premjeras P. E. Trudeau pareiškė, kad Kanados įsipareigojimai Kubai jau baigiasi ir kad jie nebus atnaujinti. Tarp tų įsipareigojimų buvo \$4,4 milijono techninė pagalba ir \$10 milijonų kreditas.

* ANGLIJOJE IR VALIJOJE katalikų kunigų skaičius mažėja. Pagal 1978 m. Katalikų Metrašį, nuo 1977 m. iki 1978 m. mirė 76 kunigai, o įšventintų buvo 62. Taipgi mažėja seminarijose klierikų skaičius. 1964. 65 mokslo metais buvo 899 klierikai, o 1977-78 mokslo metais — 480.

Atėitininkų žinios

Studentų studijų savaitgalis įvyks Torontė birželio 10 ir 11 d.d. Dalyvaus studentų atėitininkų atstovai iš įvairių JAV ir Kanados vietovių. Savaitgalio tema — "Entuziazmas", kuris šiuo metu studentų sąjungai ypač reikalingas. Pagrindinėje temoje bus koncentruojamasi į asmens, o ne į kolektyvo entuziazmą, nes entuziazmas nėra masių savybė. Jeigu mes šiandien skundžiamės idealizmo trūkumu, tai entuziazmas gali būti gyvu idealizmo liudijimu.

Visa programa vyks seselių namuose 57 Sylvan Ave. Pradžia — birželio 10, šeštadienį, 9 v.r. Smulkesnės informacijas teikia Rima Bumbulytė tel. 769-6038. Laukiame daug studentų iš JAV ir kviečiame dalyvauti visus torontieškus.

Stovyklų vadovų kursai vyksta Torontė šį savaitgalį, birželio 3 ir 4 d. Kviečiami dalyvauti visi, kurie norėtų stovyklose vadovauti arba jau yra vadovavę. Tai bus tikrai naudingas savaitgalis. Registruoti pas Rūtą Čepaitytę tel. 621-2343.

Skautų veikla

• Gegužės 24 d. dalis sktn. Stepo Kairio muzikinio vieneto atliko programą tautybių dienoje St. Catharines.

• Romuvos stovykla pradeda liepos 29 d. Registruoti vienetai pas registratorę ps. V. Grybiene, 17 Algonquin Ave., tel. 532-7284 iki liepos 15 d., įmokant \$10 registracijos mokesčio.

• Pasaulio Lietuvių Dienų proga į Torontą suvažiuos ir daugybė sesių-brolių iš įvairių kraštų ir miestų. Planuojamas visų susitikimas.

• Šią savaitę baigiama registracija į VI tautinę stovyklą. Registracijos ir kitais reikalais kreiptis į tautininkus. Stovykla pradeda rugpjūčio 13 d. Į ją atvyksta skautų-čių iš viso laisvojo pasaulio. Bus joje iškilmingai paminėtas Sąjungos 60-metis. Taip pat tai bus gera proga skautiško jaunimo pabendravimui.

• Iš jaun. skaučių "Rūtos" dr. vės į skaučių "Dainos" dr. vę perkeltos L. Stanulytė, A. Sukauskaitė, R. Skėmaitė, J. Totoriaitė, L. Radzevičiūtė ir R. Žilinskaitė. C. S.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJE

Tradicinėse Lietuvos lengvosios atletikos varžybose Kaune susitiko didžiųjų miestų ir "Nemuno" sporto draugijos rinktinės. Vilniaus pedagoginio instituto antrakursis studentas R. Valiulis, treniruojamas A. Krasičiaus, pasiekė naują Lietuvos vyrų rekordą 400 metrų bėgime — 47,1 sek. Jam pavyko 0,3 sek. pagerinti vilniečiui A. Jeršovui priklausiusį rekordą. Pirmojoje grupėje laimėtojai su 2.477,5 tšk. tapo vilniečiai, gerokai pralenkę kauniečius, surinkusius 2.279 tšk. Antroje grupėje 1 vietą su 889,5 tšk. išsikovojo "Nemuno" rinktinė, įveikusi 870,5 tšk. gavusius klaipėdiečius.

Kauniečių plaukimo pirmenybėse "Pluošto" 50 metrų ilgio baseine aštuntokė moksleivė Rūta Jankauskaitė 200 metrų laisvu stilium nuplaukė per 2 min. 15,3 sek. Tai yra naujas Lietuvos merginų rekordas. Senasis — 2 min. 16,7 sek. buvo pasiektas šiaulietės L. Maliauskaitės. R. Jankauskaitės trenerė yra J. Sodaitytė. Neblogai plaukė: Zigmas Kazlauskas — 100 metrų laisvu stiliumi per 57,7 sek., Jūratė Grigalavičiūtė — 400 metrų laisvu stilium per 4 min. 59,4 sek. ir 800 metrų per 10 min. 16,7 sek.

Lietuvos stalo teniso dvejetainės pirmenybėse Kaune dalyvavo 24 moterų, 24 vyrų ir 43 mišrios poros. Moterų dvejetainė čempionėmis tapo vilnietės N. Baronaite ir kaunietė A. Sabulytė, baigėse nugalėjusios vilnietės D. Juocevičienę — D. Bartkevičiūtę 3:1. Trečioji vieta teko kaunietėms N. Sabulytei — V. Morėvičiūtei. Vyrų baigė susilaukę staigmenos: kaunietė V. Moskovka ir A. Reingardas 3:0 rezultatu įveikė vilniečius — tarptautinės klasės sporto meistrą A. Ameliną ir Sovietų Sąjungos rinktinės kandidatą M. Krejerį. Trejetis buvo kaunietė G. Zagarijanas ir V. Rybakas. Mišraus dvejetainio baigėse kovojo dvi vilniečių poros: D. Bartkevičiūtė — M. Krejeris ir D. Juocevičienė — P. Vozbutas. Susitikimą 3:1 rezultatu laimėjo pirmoji pora. Trečioji vieta teko vilnietei N. Baronaitei ir kaunietėi V. Moskovkai. Varžybų laimėtojai įteiktos pereinamosios Lietuvos sporto komiteto taurės ir diplomai.

Lietuvos moterų krepšinio pirmenybės užbaigė Klaipėdoje įvykęs aštuonių geriausių komandų susitikimas. Jas ir vėl laimėjo Vilniaus universiteto studentė "Mokslo" komanda, nuo 1973 m. turinti Lietuvos krepšinio federacijos čempionėms skiriamą taurę. Aukso medalių įteikti: "Mokslo" treneriai L. Gedminienė, I. Andrejeva, J. Kaluškevičiūtė, D. Kazarinaitė, I. Miškinytė, Z. Navagreckytė, V. Rudzionytė, B. Savickaitė, A. Siniauskaitė, D. Sabonaitė, V. Salskytė, J. Turauskaitė ir D. Valainytė. Sidabro medalių išsikovojo Kauno politechnikos instituto studentėji komanda "Politechnika", bronzos — Vilniaus "Medis". Visos šios trys komandos buvo surinkusios po 6 taškus. Vietos buvo paskirstytos pagal palankesnę krepšį santykį.

REAL ESTATE LTD.

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

Telefonai: 536-2738 ir 536-2664

1611 BLOOR ST. WEST

PACIFIC-BLOOR, atskiras plytų namas, trijų augštų; pilnai modernizuotas, dvi prausyklos, privatus įvažiavimas. Netoli Bloor ir High parko. Prašo \$72.900.

MISSISSAUGA, atskiras vienaauštis, 3 miegamųjų; 2 žaidimo kambariai rūsyje; garažas, 50' sklypas; prašo \$64.900; įmokėti \$8000.

ALHAMBRA — ARTI LIETUVIŲ NAMŲ, atskiras plytų namas, 14 kambarių; 5 kambariai pirmame augšte, plus 4 butai nuomoti, geros pajamos, geras butas savininkui, garažas. Įmokėti apie \$25.000.

INVESTAVIMAS ARTI HIGH PARKO, 8 butai su visais įrengimais; pajamos apie \$16.500, metams. Pastatas gerame stovyje; savininkai išvažiuoja į Floridą; įmokėti apie \$25.000.

Vakaraš skambinkite į namus

A. Garbenis 489-1543

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/4% už 1 m. term. dep.
8 1/2% už pensijų ir namų planą
7% už taupymo s-tas
6% už čekių s-tas (dep.)
7 1/2% specialiai taup. sąsk.

IMA:

9 1/2% už asm. paskolas
9 1/4% už mortgičius

AKTYVAI virš 19 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149
M6P 1A6

REAL ESTATE — PERKANT — PARDUODANT —
PASKOLŲ REIKALAIŠ prašoma kreiptis į

REALTOR
CO-OP TRUST

Patarnavimas greitas, malonus, profesionaliai kruopštus ir kompetentingas

CO-OPERATIVE TRUST COMPANY OF CANADA

Mūsų įstaigos veikia visoje Kanadoje

Torontė jums patarnaus
Stasys Jokūbaitis
1310 Bloor St. W.
Tel. 537-1245

Ilgametis jo patyrimas, remiamas didelės bendrovės, užtikrins gerą patarnavimą

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburg, Floridoje

ANGELE E. KARNIENE
Broker • Realtor
Notary Public

Rezidencijos • moteliai • sklypai
Daugiabučiai (kondominiumai)
Nuomojamo patarnavimas

3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

Lietuviška maisto krautuvė
EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN

2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduoju vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5

FILTSOS BROS

Telefonai 533-8451, 533-8452

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechaniniai
* taisymai. * Sniego ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
* GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETIT

"POLYPHONY"

Daugiakultūrės Ontario Istorijos Draugijos biuletenis, I tomas, ruduo/žiema 1977

Daugiakultūrė Ontario Istorijos Draugija buvo įsteigta 1976 m. grupės akademikų, civilinių tarnautojų, archyvarų ir bibliotekininkų, kurie manė, kad daugelio Ontario etnokultūrinį grupių dokumentai turėtų būti išsaugoti. Vykdydama šį uždavinį, Draugija derina savo veiklą su Ontario Archyvu ir Ontario kultūros bei pramogų ministerijos daugiakultūrės veiklos skyriumi, tačiau yra visiškai nepriklausoma organizacija. Mes renkame rašytinius, fotografinius ir skaitmeninius apie visas provincijos etnines bendruomenes. Surinkta medžiaga yra sudėta Ontario Archyve ir ten saugoma, tačiau prieinama visiems, kurie domisi etnine ir imigracijos istorija.

Pirmasis Daugiakultūrės Istorijos Draugijos biuletenio "Polyphony" numeris jau išleistas. Jame yra pavyzdžiai Draugijos renkamos medžiagos ir paaiš-

nimai jos reikšmės etnokultūrinei istorijai. Ten rasite atrinktus dokumentinius šaltinius, pradedant amerikiečių-armėnų laišku rašytoju, autobiografijomis, albumais įvairių bendruomenių vadų ir baigiant indėnų ir olandų laikraščių pavyzdžiais. Taip pat yra ištraukos pokalbių, atliktų Draugijos tyrinėtojų, ir įvadinis paaiškinimas apie sakinio liudijimo panaudojimą. Atspausdinta visa eilė nuotraukų, paimtų iš Draugijos rinkinio, duotos santraukos specialių projektų, atliktų Draugijos, įskaitant dokumentines medžiagas apie emigraciją srašą, kurį turi kroatų institutas Zagrebe. Pagaliau ten yra išspausdintas pavyzdys tyrinėjimo gairių, kuriomis naudojasi Draugija. "Polyphony" gaunamas, kreipiantis raštu: Multicultural History Society of Ontario, St. Michael's College, 81 St. Mary Street, Toronto, Ont. M5S 1J4.

Estas liudijo Petkaus byloje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Liudininkas Mart Niklus tardymo metu pareiškė, esą V. Petkus aplankė jį Tartu mieste, išbuvo kelias dienas 1977 m. rugpjūtyje. Ar Jūs tada matėte su V. Petkumi?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Ką žinote apie sudarymą Vyriausio Estų, Latvių, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Komiteto?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Ką žinote apie dokumentus, paruoštus ir multiplikuotus Vyriausio Estų, Latvių, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Komiteto?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Kratos metu V. Petkaus namuose konfiskuotas dokumentas nr. 11, kuris paruoštas Helsinkio sutarčiai sekti grupės Lietuvoje. Iš to dokumento matyti, kad Jūs kreipėtės į ją raštu.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti V. Petkaus byloje.

T. Minėtasis dokumentas taipgi sako, kad 1977 m. keturis kartus buvo bandyta padegti Jūsų namą Tartu mieste, kuriame gyvenate, būtent, Anne gatvėje 20. Paašikinkite, apie kokius padėgimus kalba minėtasis dokumentas ir kodėl Jūs tuo reikalu kreipėtės į lietuvių grupę?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti Petkaus byloje.

Sis tardymas prasidėjo 10.20 v.r. ir baigėsi 3 v.p.p. Tardymo metu pirmą ir antrą dieną T. Lazarevičius pakartotinai grasi-

no apkaltinti liudininkus vienu ar kitu pagrindu. Liudytojas pasirašė tikrai savo pareiškimą, sutinkantį, jog Orlova iš Talino KGB bus vertėja.

N. B. Sios autentiškos žinios paimtos iš Vakarų pasiekusio estų dokumento, rašyto 1978 m. kovo 10 d.

Sudbury, Ontario

(Atkelta iš 4-to psl.)

Sudbury Maironio kuopos šauliai rengiasi plačiai paminėti Lietuvos kariuomenės šventę lapkričio 25 d. Į šią šventę kviesime ir svečius, ypač gyvenusius Sudburyje.

Jadvaga Labuckienė, moterų sekcijos pirm.

Ottawa, Ontario

GENE'S KONGELIENĖS PARODA. Erdvioje, puikioje City Hall patalpose š.m. birželio 11-19 d.d. rengiama mūsų apylinkės narės G. Kongelienės paveikslų paroda. Pastarojo dešimtmečio metu ji, studijuodama ir intensyviai dirbdama, subrendo kūrybiškai ir išryškėjo kaip savita kūrėja. Jos tapyba — simbolistinės krypties. Tai bus jau šeštoji dailininkės paroda. 1977 m. gegužės mėnesį jos darbų paroda buvo surengta Toronto — Priskelimo parapijos salėje. Visi Otavos ir apylinkės tautiečiai kviečiami šią parodą aplankyti. A. Paškevičius

Pajieškojimas

Jieškomas Jonas Barkauskas, gyvenąs Kanadoje. Žinantieji apie jį malonėkint pranešti Adelei Varkalieni, 4 Bardsley St., Sunshine, Vic. 3020, Australia.

Simons TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomoms, taisyms, parduodam televizijas, "stereo" aparatus, lietuviškas plokšteles ir suvenyrus.

FRANK BARAUSKAS LIMITED

REAL ESTATE BROKER

- Patarnavimas lietuvių kalba
- Nemokamas namų įkainojimas
- Didelis namų pasirinkimas

Istaigos telefonas: 233-3323 F. Barauskas 743-0100
3828 BLOOR ST. WEST - ISLINGTON - ONTARIO M9B 1K8

BALTIC EXPORTING CO.

SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRASTUS IR SOV. SĄJUNGĄ

- Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
- Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui.

DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniai 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniai uždaryti.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai

Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTO

Baltistikos konferencijos proga dienraštis "The Globe and Mail" išspausdino dvi baltiečiams nepalankias informacijas, paimtas iš žydų šaltinių. Iki šiol dienraštis vengė spausdinti baltiečių atkirus. Gegužės 29 d. laidoje laišku skyruije buvo išspausdintas latvio Peter Vasarins iš St. Catharines, Ont., atsiliepimas "Baltic conference". Jame autorius atremia žydų kaltinimus ir primena, kad baltiečių naikinime žuvo apie 100.000 asmenų. Rygos gėte latvių SS nebuvo, nes latvių SS daliniai buvo sudaryti žymiai vėliau. Rygos gėte saugoję vokiečių policinės pajėgos, kuriose buvo ir pavienių latvių. Kiek anksčiau tas pats "The Globe & Mail" išspausdino panašų laišką prof. Dreimano iš London, Ont. Iš lietuvių matyt, nebuvo parašytas joks laiškas.

"Tėviškės Žiburiai" skaitytojams išsiunčiami nuo š.m. gegužės 1 d. iš centrinio pašto Mississaugoje (Gateway) antradieniais. Taip daroma pašto įsakymu, nes buvęs centrinis paštas a Toronto laikraštinių siuntų nebeprisiima. Naujoji pašto įstaiga yra moderniai įrengta ir labai mechanizuota. Deja, jos patarnavimai kol kas yra dar lėtesni negu senosios įstaigos. Net daugelis skaitytojų Toronto negauna laikraščio tą pačią savaitę. Ligšiolinės "T2" administracijos pastangos paspartinti laikraščio pristatymą nebuvo sėkmingos. Galbūt skaitytojų skundai pašto įstaigai bus sėkmingesni. Skambinti: Mr. D. Johnston, Large Mailing Coordinator, 624-2100.

"Polyphony" yra Daugiakultūrės Ontario Istorijos Draugijos spausdintas biuletenis-žurnalas. Pirmajame numeryje pateikiama medžiaga apie senosios imigracijos gyvenimą, parodant, kokios dokumentinės medžiagos reikia Draugijai. Šiame nr. yra ir pasikalbėjimas su buvusiu komunistiniu "Liaudies Balso" redaktoriumi Jonu Yla. Pastarasis pasakoja apie savo įsikūrimo vargus Kanadoje.

Kanados tautų festivalis visame krašte rengiamas š.m. birželio 25 — liepos 1 d.d. Centrinis renginys — festivalio vainikas bus Otavoje liepos 1 d., kuri yra Kanados nepriklausomybės diena — 111-sis gimtadienis. Šiems renginiams valstybės sekretorius paskyrė 4,5 mil. dol. Festivalio reikalus The Canadian Folk Arts Council gavo \$335.000. Salia jo dalyvaus visa eilė kitų organizacijų bei institucijų. Festivalis bus labai plataus masto — jame dalyvaus apie 100.000 atlikėjų.

"Enersave" yra įstaiga, teikianti patarimus, kaip taupyti energiją įvairiose srityse — namų šildyme, keliavime automobiliu, maisto vartojime ir t.t. Tais klausimais yra paruoštos atitinkamos brošiūros. Įstaigos adresas: Enersave, 341 Church St., Toronto, Ont. M5B 1E8. Tel. 361-1220.

Keliaujantiems po S. Ameriką. Yra labai naudingas leidinys norintiems rasti patogias ir pigias apsigyjamą vietas universitetų bendrabučiuose. Tai "Mort's Guide". Kėtvirtoje laidoje pateikiamos informacijos apie nakvynių sąlygas kolegijų bei universitetų patalpose. Išnuomojami kambariai pavieniui asmenims, butai savaitgaliams arba ilgesniam laikui. Juose apsigyjamam leidžiama naudotis teniso aikštelėmis, plaukyklomis, muzikos kambariais, bibliotekomis. Dauguma universitetų turi kafeterijas, veikiančias ištisus metus. Kainos — \$1.50 už pusryčius, \$2 — už priešpiečius, \$2.50 — už vakarienę. Minimo leidinio kaina — \$5. Adresas: "Mort's Guide", Princeton, N.J. 08540, USA.

pinigus, kad pažiūrėtų į juos. Imkite dvidešimt žmonių, leiskite juos bėgti lenktynių, ir patikėkite, nei vienas arklis dėmesio į juos nekreips.

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Tėviškės Žiburiai • 1978. VI. 1. — Nr. 22 (1477) • 7 psl.

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

BALYS CHOMSKIS, nepriklausomas Lietuvos kunigas, buvęs Kauno kunigų seminarijos klierikų choro dirigentas, Išeivijoje pasižymėjęs kaip ryškus muzikas ir muzikos kritikas, širdies smūgio ištiktas mirė gegužės 13 d. Čikagoje. Su muz. Balio Chomskio mirtimi lietuvių Išeivija, o ypač Čikagos ir apylinkių lietuviai, nustojo šviesaus, augštos kultūros žmogaus, aktyviai lankiusio geruosius koncertus, poezijos bei literatūros vakarus, operas, muzikinių vakalų pastatymus. Recenzijas jis spausdindavo kultūriniame "Draugo" priede ir "Akiračiuose". Išeivijoje ir pastoracinį darbą B. Chomskis nebuvo įsijungęs, iki pensijos dirbo fabrike. Kalkam buvo pareiškęs, esą, jei grįžtų į Lietuvą, nuo pirmos dienos vėl įsijungtų į pastoraciją.

Gegužės 17 d. vakare Petkaus laidotuvių koplyčioje įvyko atsisveikinimas su velioniu. Vadovavo muz. Alg. Simkus. Atsisveikino seminarijos kurso draugų vardu kun. St. Yla, operos vardu sol. St. Baras, poetas K. Bradūnas paskaitė eilėraščius. Lietuvių Operos choras giesmėmis pagerbė velionį. Gegužės 18 d. palaikai atlydėti į Marquette Parko lietuvių šventovę, kur Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kan. V. Zakaras. Mišių metu giedoję solistai — D. Stankaitytė ir J. Vaznelis. Po Mišių ilga automobilių procesija a.a. B. Chomskio palaikus palydėjo ir lietuvių Sv. Kazimiero kapinės, kur jis amžinai ilsėsies kunigams skirtose kapuose prie monumentalios skulpt. R. Mozoliusko paminklo.

A.a. B. Chomskio liūdi ne tik jo gimines, artimieji, bet ir nemaža dalis lietuvių visuomenės, ypač muzikos ir rašto žmonės, nes daugelis pasiges jo recenzijų, rašytų tikrai kultūringai ir reikalaujančiai. Pasiges ir asmens, su kuriuo būdavo įdomu valandų valandas kalbėtis, tik, žinoma, ne asmeniniais reikalais ar kokiais pletkais, bet apie bėgančius kultūrinius įvykius. Buvau vienas iš tų, kurie su B. Chomskiu rado bendrą, nuosirdžią kalbą. Paskutinis palimatymas ir pokalbis įvyko tik dvi savaites prieš jo mirtį.

"TEVISKES ŽIBURIUOSE" perskaiciuotą vysk. V. Brizgio pareiškimą, kuriame rašoma: "Čikagoje veikusi Lietuvių Katalikų Religinės Salpos Rėmėjų valdyba, vėliau pasivadavusi "Lietuvių Katalikų Religinės Salpos Rėmėjų Sąjunga", yra susilikvidavusi ir neveikia... Naujai įsisteigusi "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoms Leisti Sąjunga" neturi nieko bendro nei su Kunigų Vienybe, nei su Lietuvių Katalikų Religine Salpa..."

• Ir kas šiandien sakytų, kad mums nereikia tautinės sąžinės šauklų, drąslių moralinių herojų. Tik ne tokių moralistų, kurie, apkarę ir aitrūs, kelia triukšmą. Tai tulžies proverža, ne moralinė sanacija (Stasys Yla).

PER 3-4 ateinančias savaites dėl atostogų šios skilties "T2" nebus.

FLYNN'S gėlių krautuvė

(savininkai latviai)

Gėlės įvairioms progoms. Pristatoma 2 kartus į dieną į visas ligonines ir laidotuvių namus. Savininkė DIANA WALTERS pataria ir sutvarko gėles vestuvėms.

Adresas:

139 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2L2. Tel. 534-2424

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.

telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.

Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

INSURANCE AGENCY LTD. ir

W. G. DRESHER REAL ESTATE REALTOR

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B BLOOR STREET WEST - ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. Drešeris ir A. Mikšienė

Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v.,

šeštadieniai — 9 v.r. — 12 v.p.p.

Narys "Better Business" Biuro

Okulistas

L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST., TORONTO

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.

Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas

S. Brogowski, O.D.

412 Roncesvalles Ave.

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

INSURANCE

* Namų — Gyvybės

* Automobilių

* Komerčiniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

Tel. 277-1270

— Naujosios Lietuvos Kankinių šventovės šventinio iškilmės — birželio 11 d. Iškilmės prasidėdavo 3 v. p.p. šventinio apeigomis, kurias atliko Šv. Sosto atstovas Kanadai pranešėjas arkiv. Angelo Palmas. Po to — koncertacinės Mišios, vadovaujant vysk. V. Brizgiui. Mišių metu pamokslas — Toronto vysk. T. B. Fultono. Gledos parapijos choras naujai sukurtas muz. St. Gallevičiaus lietuviškas Mišias. Po pamaldų, 5 v. p.p., bus iškilmingas pokylis. Jo metu bus sveikinimai ir meninė programa, kurią atliks solistai G. Capkauskienė ir Rimas Strimaitis. Iškilmės bus filmuojamos.

— Šventovės statybos fondai aukojo \$2000 A. S. Petraičiai; \$100: J. E. Steibliai, Hamilton, Ont.; po \$50: J. S. Andriuliai, P. R. Bražukai. Geradariams nuosirdi padėka.

— LK Moterų Draugijos šios parapijos skryčiaus susirinkimas įvyks šį sekmadienį po 11 v. pamaldų. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

— Gegužės 26 d. mirė a.a. Ona Alimienė, 79 m. amžiaus. Velionė palaidota iš šios parapijos šventovės Šv. Jono lietuvių kapinėse. Laidotuviams rūpinosi Jonas ir Jadvyga Ignatavičiai.

— Parapijos vaikams Sutvirtinimo sakramentas bus teikiamas birželio 11, sekmadienį, pr. 11 v. Mišias. Sutvirtinimą teks vysk. V. Brizgys.

— Praėjusį sekmadienį, gegužės 28 d., vyko lietuvių kapinių lankymas. Pašventinta arti 20 naujų paminklų. Kapinėse palaidoti 935 tautiečiai.

— Pamaldos šį šeštadienį, 9 v.r., už a.a. Petrą Besasparį ir a.a. Antaną Sprainaitį, 10 v.r. padėkos pamaldos, užprašytos p.p. Kanapkių; sekmadienį, 10 v.r. už a.a. Nijolę Rikytę, 11 v. už a.a. Petrą Krivicą ir už kat. moterų draugijos prašytus prisiminti mirusius asmenis — V. Mokickaitę, M. Sokolovą ir J. Kaknevičienę.

Lietuvių Namų žinios

— Gegužės 20-22 d.d. LN jaunimo būrelis surengė Tėvų pranciškonų vasarvietėje Wasagoje jaunimo stovyklą, kurioje dalyvavo per 150 jaunimo iš Toronto ir Hamiltono.

— "N. Lietuvos" laikraščiai remti komiteto posėdis šaukiamas birželio 4, sekmadienį, 1 v.p.p., "Lokio" svetainėje.

— LN visuomeninės veiklos koordinacinis komitetas nutarė surengti liepos 1, šeštadienį, LN Vytauto D. menėje Pasaulio Lietuvių Dienų dalyvų ir svečių priėmimą bei susipažinimo vakarą. Nuo 12 v. veiks valgykla ir svetainė "Lokys", o vakare gros orkestras. Svečiai, kurie negalės dalyvauti PLD susipažinimo vakare "Royal York" viešbutyje, galės šį vakarą praleisti L. Namuose.

— Toronto Maironio mokyklos choro repetitijos vyksta antradieniais, 7.30 v.v., LN Mindaugo menės scenoje. Rengiamasi dainų šventei. Jaunimas 9-16 metų amžiaus kviečiamas įjungti į šį chorą, kuriam vadovauja Danutė Garbaliuskienė.

— LN valdyba nutarė leisti naudoti LN sales š.m. birželio 30 d. PLD Organizaciniam Komitetui. Birželio 30 d. įvyks jaunimo susipažinimo vakaras Vytauto D. ir Mindaugo menėse. Birželio 29, 30 ir liepos 1 d.d. LN vyks šachmatininkų žaidynės.

— Simo Kudirkos filmas bus rodomas birželio 4, sekmadienį, 3.30 v.p.p., Karaliaus Mindaugo menėje. Kas dar šio filmo nematė ar nori dar kartą pamatyti, Toronto Lietuvių Pensininkų Draugija kviečia atsilankyti.

— Pr. sekmadienio popietėse dalyvavo per 200. Svečių knygoje pasirašė: Matulaitis iš Niujorko, B. Yelding ir G. Fronech iš Virginijos, T. R. Loos iš Rochesterio, A. Banėnienė iš Putnamo, A. Zylus iš St. Petersburgo, V. Priščiopionka iš Otavos, L. Griškonis iš Sudburio, V. Jasilonis iš Wellando.

— Petriui ir Marijai Venskams iš Sudburio LN valdyba reiškia nuosirdžią padėką už menišką išuostą rankšluostį su mūsų tautos himnu ir vertingas lietuviškas knygas.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prie Lietuvių Namų. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinį gėlių tvarkymo sritį.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 433-3022.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prielaimą kainą. Skambinti 769-5024, Toronto.

"VENUS FLORISTS". Gėlės visokiomis progoms. 231 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Telefonai: 534-4645 arba vakarais 533-4037. Savininkė A. Putnaitis kalba lietuviškai.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis, birželio 2, mėnesio pirmasis. Seneliai ir ligoniniai lankomi namuose pagal pageidavimą.

— Sekmadienis, birželio 4, mėnesio pirmasis. Antroji rinkliava — parapijos skolos mokėti.

— Sveikiname Gintą Draudvilaitę ir Guy Thorn, susituokiusius mūsų šventovėje gegužės 27 d. Ruošiasi tuoktis Regina Krasauskaitė su Paulium Dunderu.

— Pakrikštyta Karolina Marija Hilda, Viktoro ir Izabelės Zymantų dukrelė.

— Tretininkų Mišios — šį sekmadienį, birželio 4, 12.15, po kurių bus konferencija, įvilktuvės ir profesija.

— Giliai užjaučiame Zigmą Burkšaitį, kurio tėvas Pranas mirė Lietuvoje, ir Justina Sriubiškienę, kurios brolis Alfonsas Kavaliauskas mirė Čikagoje.

— Jubilėjiniams kryžiai aukojo A. S. Stukiai — \$100, J. Puzyras — \$50.

— Jėzaus Širdies litanių kalbama kasdien po 8 v. Mišių, sekmadieniais — po 11.30 v., o šeštadieniais — po 9 v. Mišių.

— Wasagos stovyklavietėje gegužės 27 d. dirbo A. Arlauskas, B. Genčius, J. Greičiūnas, V. Greičiūnas, J. Drasutis, P. Skrupskas ir V. Taseckas. Darbininkus skaniai maitino B. Greičiūnienė ir O. Drasutienė. Stovyklavietės priežiūros sekcijos pirm.

— Parapijos suaugusių choro repetitijos — trečiadieniais 7.30 v.v., jaunimo — sekmadieniais tuoj po v. Mišių. Abu chorai ruošiasi dainų šventei.

— Parapijos biblioteka veiks iki birželio 14 d. Dėkojame E. Čičikienei, S. Treigienai ir K. Gilmanienai už paaukotas vertingas knygas.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Juliją ir Juozą Šimkūnus, užpr. E. Draudvilienę, 8.30 už Stravinskų šeimos mirusius, užpr. Z. J. Stravinskai, 9 v. už Tunaičių šeimos mirusius, užpr. J. O. Tunaičiai, 10 v. už S. Radzij, užpr. J. J. Kulikauskai; sekmadienį 8 v. už Sofiją Baužienę, užpr. A. E. Bočkai, 9 v. už Petrą Ledą, užpr. A. Ledienę, 10 v. už Stasį Miknevičių, užpr. L. Kupstienę, 11.30 už parapiją, 12.15 tretininkų intencija, 7 v.v. už Šilainių šeimos mirusius, užpr. J. O. Tunaičiai.

Vietoje gėlių, a.a. Janinai Kaknevičienėi mirus, aukojo "T. Žiburiams" V. L. Korsakai ir G. L. Luniai — \$40, B. K. Zutautai ir sūnūs — \$15. Nuosirdi padėka už paramą.

Dailininkas ir mokytojas Norbertas Lingertaitis su žmona iš JAV savo dailės darbų parodos proga aplankė "T. Žiburius". Juos lydėjo D. Garbaliuskienė.

P A D Ė K A

Už suruoštą mums vedybinio gyvenimo sukaktį ir gražias dovanas esame dėkingi sūnui ir marčiai dr. Kazimierui ir Angelei, kurių namuose įvyko vaišės. Dėkojame: p.p. J. Ignatavičiams, P. L. Murauskams, V. O. Naruševičiams, L. V. Ignaičiams, O. Svarinskienai, V. J. Pleckaičiams, Z. B. Romeikoms, V. P. Melnikams, H. P. Juodvalkiams, E. Svėgždienai, L. Svėgždaitėi, J. R. Simanavičiams, lietuviškos radijo valandėlės vedėjui Toronte už gražų paminėjimą radijo bangomis ir mūsų mėgstamą dainą "Augau aš pas tėvėli".

Jūsų malonios lietuviškos širdys ir praleistos gražios valandos kartu su jumis niekada neišdils iš mūsų atminties. Didelis aciū Jums.

Jūsų visa širdimi —

Jadvyga ir Aleksas Ambrozaičiai

P A D Ė K A

Nuosirdus aciū visoms rengėjoms ir viešnioms už taip gražią jėgų man suruoštą priešvestuvinę popietę.

Dar kartą didelis aciū —

Kristina Augėnaitė

P A D Ė K A

Nuosirdžiai dėkoju visoms rengėjoms už surengtą man mergvakarį ir už tokią gražią dovaną. Dėkoju už visoms viešnioms už dalyvavimą ir už gražias bei vertingas dovanas —

Kristina Naruševičiūtė

P A D Ė K A

Nuosirdžiai dėkoju visoms rengėjoms ir viešnioms, o ypač vyr. rengėjoms p.p. Ald. Jankaitienei, L. Ališauskai ir S. Aušrotienei už surengtą man gražų mergvakarį, už dalyvavimą, gražias ir vertingas dovanas. Taip pat dėkoju už asmenines dovanas p.p. S. Bulkienei, R. Išganaitienei, B. Bulkienei, O. Indrėlienei, B. Bubienei, E. Bolestai, B. Kowal.

Už Jūsų visų parodytą nuosirdumą lieku dėkinga —

Aušra Vaitkutė

ISNUOMOJAMI su atskiru įėjimu kambariai; yra virimo priemonės; arti šventovės. Teirautis: E. Kulienė tel. 534-8112 Toronto arba savaitgaliais 16 51st Street, Springhurst Beach, Ontario.

JIESKAU dviejų kambarių ir virtuvės arba vieno kambario ir virtuvės. Rašyti nuo gegužės 30 iki birželio 30: G. Dubinskaitė, 41 Gwynne Ave., Toronto, Ont. M6K 2C2.

LIETUVOS KANKINIŲ

garbei pastatytos naujosios šventovės

ŠVENTINIMO IŠKILMĖS —

birželio 11, sekmadienį, 3 valandą po pietų

Apeigas atliks Šv. Sosto pranešėjas Kanadai J.E. arkivyskupas ANGELO PALMAS, koncelebracinės Mišioms vadovaus vysk. VINCENTAS BRIZGYS, pamokslą sakys Toronto vysk. THOMAS B. FULTON. Pamaldų metu giedos parapijos choras muz. S. Galevičiaus komponuotas Mišias lietuvių kalba

5 valandą po pietų, ANAPILIO salėje —

iškilmingas POKYSLIS

Programoje: vakarienė, sveikinimai, koncertinė dalis, kurią atliks solistai —

Gina Čapkauskienė ir Rimas Strimaitis, akompanuojami J. Govėdo

Bilietai į pokylį — \$15 asmeniui (vaikams iki 12 metų — \$10). Jie gaunami sekmadieniais par. salėje. Užsakant telefonu, skambinti: A. Ščepavičienė

766-3726 arba R. Celejewskai 231-8832. Stalai numeruoti.

Visus maloniai kviečiame dalyvauti iškilmėse — Parapijos klebonas ir komitetas

LIETUVOS OKUPACIJOS ir SIBIRINIŲ TRĖMIMŲ

minėjimas-pamaldos

birželio 13, antradienį, 8 v.v., Šv. Pauliaus anglikonų katedroje

(BLOOR ST. E. ir JARVIS ST.)

Gedulingas ekumenines pamaldas laikys: vysk. Karl Raudsepp, estas, arkiv. Arnold Lūsis, latvis, ir vysk. Vincentas Brizgys, asistuojant visų trijų tautybių kunigams. Kalbės estas Olef Tammark, 7 metų kalintas Sibiro lageryje. Giedos jungtinis "Varpo" ir Prisikėlimo parapijos choras, vadovaujamas Jono Govėdo ir Eugenijaus Kriščiūno, estų vyrų choras ir mišrus latvių choras. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti. Skautų-čių tuntai ir karo veteranai — su vėliavomis.

KANADOS BALTIEČIŲ FEDERACIJA

Toronto Lietuvių Namų

GEGUŽINĖ

įvyks š.m. birželio 18, sekmadienį, 1 v.p.p., Humber Trails parke, River Glen rajone.

Gegužinės metu bus sportas su premijomis, turtinga loterija ir kitos pramogos. Užkandžiai, ledai ir vaisvandeniai bus gaunami vietoje. Užsakyti autobusai vyks nuo Lietuvių Namų 12.30 v.p.p. ir 1.30 v.p.p. Autobuso vietos rezervuokite Lietuvių Namuose tel. 533-9030 arba LN sekmadienį popietėse. Bilieto kaina \$2.85 asmeniui. Humber Trails parkas yra 2,5 mylios į rytus nuo Nobleton miestelio, tarp 27 ir 400 kelio, prie Kingside Road. Maloniai visi kviečiami dalyvauti gegužinėje ir gražiame parke jaukiai praleisti sekmadienį.

Rengėjai — LN Vyrų Būrelis

Sibirinių trėmimų

minėjimą ir šiemet rengia Kanados Baltiečių Federacija birželio 13, antradienį, 8 v.v., anglikonų katedroje (St. Paul's Anglican Church, Bloor East - Jarvis St.). Ten bus atliakytos ekumeninės pamaldos trijų vyskupų — esto K. Raudseppo, latvio A. Lūsio ir V. Brizgio. Pamaldose giedos jungtinis "Varpo" ir Prisikėlimo par. choras. Bus giedami ir tautų himnai. Rengėjai kviečia lietuvius gausiai dalyvauti ir oriai atstovauti savajai tautai.

Metinis KLK Kultūros Drjos "Žiburiai" susirinkimas — birželio 6, antradienį, 7.30 v.v., mažojoje Anapilio salėje. Visi nariai prašomi dalyvauti Bus svarstomi "T. Žiburių" finansiniai ir kiti leidymo reikalai.

"Gintaro" (vyr. grupės) išvyka į Los Angeles įvyks birželio 9-14 d.d. Programoje numatytas susipažinimo vakaras su Los Angeles lietuvių jaunimu, koncertas drauge su vietiniu ansambliu "Spindulus", miesto idomybių ir Disneyland lankymas. Ši programa buvo aptarta su "Spindulio" vadove Dangute Rasutyte, kuri lankėsi Toronte. — Vidurinė "Gintaro" grupė pakviesta atlikti dalį programos Lietuvos Kankinių parapijos šventėje birželio 11 d. — Karavano metu "Vilniaus" paviljone gintariečiai atliks meninę programą birželio 23, 25, 27 ir 29 dienomis. Toronto miesto rotušės aikštėje gintariečiai pasirodys drauge su kitų tautybių grupėmis liepos 7 d. — Ir šiemet "Gintaras" gavo kvietimą dalyvauti CHIN radijo stoties rengiamose gegužinėje Centre Island saloje. — "Gintaro" repetitijos vyksta Prisikėlimo par. salėje ketvirtadienio vakarais, Toronto Liet. Namuose — sekmadieniais.

Į Pasaulio Lietuvių Dienas Toronte iš Britanijos atvyks 5 lietuviai. Iš londoniečių atvyks Lyda ir Viktoras Salčiūnai, Margarita ir Juozas Semetos, S. Kasparas, Veronika ir Zigmąs Jurai, Aleksas Vilčinskis, Rimantas Sovas.

Dail. Valiaus monografija

Mano vyro a.a. Telesforo Valiaus atminimui rengiuosi išleisti monografiją. Daug pavelsių yra įsigiję privatūs asmenys. Norėčiau padaryti tų paveikslų skaidres ir nuotraukas. Todėl tam tikslui prašau paskolinti ir pristatyti į Toronto Prisikėlimo parapijos raštinių paveikslus (išskyrus juoda baltą) betkurio laiku nuo birželio 2 d. iki birželio 12 d. Prašau prie paveikslų pridėti kortelę su savininko pavarde, adresu ir telefono numeriu.

Paveikslus galima bus atsiimti nuo birželio 17 d. Jei kas negalėtų atsiimti, aš pati grąžinsiu į namus.

Už šią paslaugą būsiu visiems labai dėkinga. Už atvežtus Velionies darbus būsiu atskaitinga.

Aldona Valienė

Mokytojų studijų savaitės dalyviais gauti pigias nakvynes Toronto universiteto bendrabučiuose registracija pratęsiamą iki birželio 9 d. Iki tol neužsiregistravę turės patys apsirūpinti nakvynėmis. Užsiregistruoti pas L. Tamošauską, 236 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. M6J 3E1, tel. (416) 531-4469, pridėdant \$5 registracijos mokesčio. Užsiregistruojant reikia būtinai nurodyti dieną ir maždaug valandą, kada atvyks į universiteto bendrabutį. Be to, pranešame, kad, be \$1 vertės kupono pusryčiams universiteto valgykloje, studijų dalyviai restorane gaus nemokamai pietus. Paskaitos vyks "Royal York" viešbutyje, 100 Front St. West.

Rengėjai

Metinė N. Pr. Marijos seserų rengiama vakarienė bus š.m. lapkričio 5 d. Prisikėlimo salėje. Kartu bus paminėta vienuolijos 60 metų veiklos sukaktis. Meninę programą atliks dailiojo žodžio meistrė Izabelė Žmuidzinienė. Smulkesnė programa bus paskelbta vėliau.

Dr. Eimutis J. Birgiolas atidaro naują dantų gydymo kabinetą 2299 Dundas St. W., suite 203, Toronto. Tel. 531-4633.

PLSŽ Org. Komitetas

MONTREAL

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Šventovės dažymo darbai atlikti \$50 aukojo E. J. Valiuliai, \$30 O. Glaveckienė ir \$100 nežinoma parapijiečiai.

— Gegužės 20 d. kun. dr. F. Jucevičius atlaikė Mišias už a.a. monsinjorą Zenoną Ignatavičių. Velionis buvo gimęs 1909 m. sausio 1 d. Vilkijoje, Kauno apskr. Ėjo svarbias pareigas Kauno arkivyskupijoje. Buvo lietuvių sielovados vadovu Rio de Zaneire ir Šv. Kazimiero kolegijos vicerektoriumi Romoje. Yra parašęs knygą italų kalba, kurioje aprašytas komunistų persekiojimas bei siuntėjimas Li-tuvoje ir Gudijoje. Išversta į portugalų kalbą. Mons. mirė Romoje 1975 m. gegužės 1 d. Trejų metų mirimo sukakties Mišiomis rūpinosi velionies brolis parapijietis Bronius Ignatavičius.

— Savo žmonos Teodoros ir artimųjų tarpe 70 m. amžiaus sukaktį atšventė Petras Čipkus, būdamas septynis metus slaugos namų priežiūroje. S. Sk.

MOTINOS DIENOS minėjimas Aušros Vartų parapijos sutraukė daug žmonių. Jis pradėtas Mišiomis, kurias atnašavo kun. J. Kubilius. Pamaldose organizuoti dalyvavo li-tuanistinė mokykla. Mergaitės buvo pasipušiosios tautiniais drabužiais. Šventovė buvo pilna žmonių. Mišių metu giedojo AV par. choras ir sol. A. Keblys.

Po pamaldų minėjimas buvo tęsimas parapijos svetainėje. Jį surengė KLB Montreale apylinkės valdybos kultūros komisija. Minėjimą pradėjo liuanistinės mokyklos vedėja M. Jonynienė supažindindama su svečiu poetu S. Santvaru. Ji apibūdino jo inasą į mūsų literatūrą ir teatrą, ypač operą. St. Santvaras žinomas kaip nepriklausomos Lietuvos operos solistas, libretų vertėjas, dramaturgas ir poetas. Mi-

nėjimo programą pradėjo liuanistinė mokykla. Padainavo motinoms "Pas močiutę augau" ir paško kelis tautinius šokus. Ypač visiems patiko mūsų "didžiųjų" vyrų Ŗželis. Dainas ir šokius paruošė mokytoja Rasa Lukoševičiūtė. Po to girdėjomės poetą St. Santvarą. Pirmieji jo eilėraščiai skirti motinai ir sukurti dar nepriklausomos Lietuvos laikais, kiti kūrinių — daugiausia iš naujai išleistos poezijos knygos "Dainos ir sapnai". Svečias nebuvo šykštus, bet galėjo duoti dar daugiau, nes dailių žodžių montrealiečiai girdi nežina. Tarp poezijos labai įdomiai, linksmai ir nuotaikingai įterpta ir proza. Po kiekvieno eilėraščio pasipildavo gausūs ploiimai. Svečias paprašė, kad ploiimus paliktų pabaigai.

Minėjimo programą gražia lietuvių kalba pranešinėjo išleidžiamosios klasės mokinė Daiva Jaugelytė. Visos motinos buvo papuostos gėlėmis. Minėjimas baigtas Lietuvos himnu. Mokyklos tėvų komitetas paruošė vaišes. Susirinkusieji vašinosi ir dalijosi gražaus Motinos Dienos minėjimo išpučiais. Prie svečio susidarė nemaža eilė, rankose laikanti knygą "Dainos ir sapnai" bei laukianti jo autografo.

Dar vis tęsiamą praėjusių metų Verdueno šimtmečio sukaktis. Gegužės 5 d. Kultūros Centre buvo surengtos sutiktuosios knygos "Verdueno miesto istorija", o gegužės 12-15 d.d. įvyko paroda auditorijoje. Iš etnininių grupių buvo pakviesta tik viena mūsų garsioji "Vaivorykštė". Susidomėjimas jos darbais buvo didelis, nes prie jos visą laiką spietėsi daug žiūrovų.

Ivertindamos Aušros Vartų par. chorą už gražią lietuvišką giesmę ir dainą, katalikų moterų draugija ir DLK Mindaugo šaulių kuopa paskyrė po \$100, o Medžiotų-Meskeriojų klubas "Nida" — \$50. A. A.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	6.0 %	Asmeninės	10.5 %
Taupomasis s-tas	8.25 %	Nekilm. turto	10.0 %
Pensijų planas	8.5 %	Čekių kredito	12.0 %
Term. ind. 1 m.	9 %	Investicines nuo	10.5 %
Term. ind. 2 m.	9.25 %		
Term. ind. 3 m.	9.5 %		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.	

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius. 3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Muskokos rajone parduodami

rezidenciniai vasaros sklypai po 4-5 akurus, kiekvienas su 200 pėdų ežero pakrantės. Įdėta septinė sistema. Dėl smulkesnių informacijų ir pirkimo sąlygų skambinti telefonu

TORONTO 767-8711 arba 767-7159

Savaitgaliais: 1-705-538-2732

Pavasarinis lietuvių kapinių lankymas įvyko gegužės 28, sekmadienį, 3 v.p.p. Koncelebracinės Mišias už mirusius atnašavo kun. P. Ažubalis, kun. Aug. Simanavičius, OFM, kun. B. Mikalauskas, OFM. Pamokslą pasakė kun. P. Ažubalis. Dalyvavo daug tautiečių iš Toronto, Hamiltono, St. Catharines, Delhi, Buffalo ir kitų vietovių. Po pamaldų daug kas pasinaudojo Lietuvos Kankinių par. kat. moterų draugijos narių skaniai paruoštais užkandžiais ir gėrimais.

PLIAS Toronto skyrus valdyba, numatydamą, kad Pasaulio Lietuvių Dienų proga Toronte viesės daug lietuvių inž